

Oona Eskeli

”USKALLAXÄ KYytiIN?”

Särkänniemen laitenimien rakenteet, merkitykset ja funktiot

TIIVISTELMÄ

Oona Eskeli: "UskallaXä kyytiin?" – Särkänniemen laitenimien rakenteet, merkitykset ja funktiot
Valinnaisten opintojen tutkielma
Tampereen yliopisto
Kielten tutkinto-ohjelma, suomen kielen opintosuunta
Tammikuu 2023

Tässä tutkielmassa pureudutaan Tampereella sijaitsevan Särkänniemen huvipuiston laitenimiin. Työssä laitenimet määritellään kaupallisiksi nimiksi ja edelleen tuotenimiksi, joiden tutkimiseen sopii soveltaa alun perin yritysnimien analyysiin kehitettyä funktionaalisen-semanticistä mallia.

Tutkimuksen aineisto koostuu Särkänniemen laitenimistä vuodelta 2022, ja tutkittavia nimiä on yhteensä 31. Funktionaalisen-semanticisen menetelmän mukaisesti nimiä analysoitiin niiden rakenteiden, merkityksien ja funktioiden kautta.

Särkänniemen laitenimien rakenteista saatiin osoitettua se, että nimissä on aina yksilöivä nimenosa ja että sen jäljessä on toisinaan laitteen lajia ilmaiseva nimenosa, kuten *karuselli*. Lisäksi havaittiin, että laitenimet muodostuvat lähes kauttaaltaan tunnistettavista, joskin osin vieraskielisistä, lekseemeistä.

Laitenimien merkityksiä tarkasteltiin selvittämällä sitä, millaisia yhteyksiä, tai merkityssuhteita, kielenkäyttäjät todennäköisesti havaitsee nimien ja niiden tarkoitteiden eli huvipuistolaitteiden välillä. Analyysissä kävi ilmi, että Särkänniemen laitenimet kytkeytyvät tarkoitteisiinsa joko suorasti, epäsuorasti tai pakatusti.

Suoraa merkityssuhdetta edustavien laitenimien (kuten *Keinukarusellin*) tapauksessa nimet ja niiden tarkoitteet yhdistyvät jonkinlaisten laitteiden ominaisuuksiin hyvin selkeästi liittyvien faktojen turvin, ja epäsuorilla laitenimillä huvilaitteista kerrotaan puolestaan metaforisesti (*Majakka*) tai metonymisesti (*BOOM*). Pakattuun merkityssuhteeseen perustuvat laitenimet (*MotoGee* ja *X*) ovat täynnä tarkoitteisiin viittaavaa sisältöä mutta eivät välitä sitä kokonaisista symbolisia yksiköitä kuten yleisnimiä hyödyntäen. Särkänniemen laitenimistä suurin osa edustaa epäsuoraa merkityssuhdetta ja erityisesti metaforista linkkiä laitteeseen.

Sen ilmeisen tehtävän lisäksi, että laitenimi yksilöi eli erottaa tietyn laitteen toimintoineen muista, se voi kantaa informatiivista, houkuttelevaa, käytännöllistä, integroivaa ja individualisoivaa funktiota. Särkänniemen laitenimissä on tutkimuksen mukaan nähtävissä kaikkia edellä mainittuja funktioita, mutta niiden esiintyvyydessä on merkittäviä eroja.

Kaiken kaikkiaan tämä tutkielma antaa kattavine liitteineen kiinnostavaa tietoa tästä monelle tutusta mutta vähäisesti tutkitusta nimikategoriasta. Jatkotutkimukseen on mahdollisuuksia esimerkiksi laitenimiin ja niiden vaihtamiseen liittyvien näkemysten saralla.

Avainsanat: laitenimet, kaupalliset nimet, tuotenimet, funktionaalisen-semanticinen analyysi, nimistö tutkimus

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla.

SISÄLLYS

1	Johdanto	1
2	Teoreettinen viitekehys	3
2.1	Onomastinen traditio ja laitenimet nimistöluokittelussa.....	3
2.2	Sjöblomin funktionaalis-semanttinen analyysimalli	5
2.3	Kyytsösen analyysi Linnanmäen laitenimistä.....	8
3	Tutkimusasetelma	12
3.1	Särkänniemen huvipuisto	12
3.2	Aineisto ja sen keruu	14
4	Analyysi	15
4.1	Laitenimien rakenteet	15
4.1.1	Nimenosat.....	15
4.1.2	Leksikaaliset elementit.....	17
4.2	Laitenimien merkitykset	19
4.2.1	Suoran merkityssuhteen nimet.....	19
4.2.2	Epäsuoran merkityssuhteen nimet.....	20
4.2.2.1	Metaforiset nimet	20
4.2.2.2	Metonyymiset nimet.....	22
4.2.3	Pakatun merkityssuhteen nimet	23
4.3	Laitenimien funktiot.....	24
4.3.1	Informatiivista funktiota kantavat nimet	25
4.3.2	Houkuttelevaa funktiota kantavat nimet	26
4.3.3	Käytännöllistä funktiota kantavat nimet.....	27
4.3.4	Integroivaa funktiota kantavat nimet	27
4.3.5	Individualisoivaa funktiota kantavat nimet.....	28
5	Päätäntö	29
	Lähteet	31
	Liitteet	34

1 JOHDANTO

Sanat ovat kielen aurinkoja, niistä kieli saa voimansa ja merkityksensä. Nimet ovat sanoista kirkkaimpia: niiden energia syntyy äärettömästä ajatusten määrästä. (Sjöblom 2006: esipuhe)

Kielellä kuin kielellä tapahtuvassa vuorovaikutuksessa on käytännössä välttämätöntä nimetä erilaisia entiteettejä. Se, että nimillä on ilmeistä välinearvoa tehokkaassa kielenkäytössä, voi saada nimet tuntumaan arkisilta etiketeiltä. Pohjimmiltaan nimet ovat kuitenkin hyvin erityislaatuisia kielen aineksia, joista jokaiseen on kiinnittynyt jonkinlaisia assosiaatioita (Sjöblom 2006: 18). Nimien aikaansaamien ajatusten määrää voi alun lainausta mukaillen pitää jopa äärettömänä, sillä etenkin kaikkia kielenpuhujien henkilökohtaisia mielikuvia nimistä on mahdotonta tavoittaa.

Nimet kiehtovat ihmisiä siinä määrin, että niiden olemukseen pureudutaan kahvipöytäkeskustelujen ohella myös tieteellisesti sellaisella sanasto-opin osa-alueella kuin *nimistöntutkimus* eli *onomastiikka*. Merkittävä suomalainen nimistöntutkija Eero Kiviniemi on kiteyttänyt alan tavoitteeksi ja tehtäväksi ”selvitellä nimenmuodostusta ja nimien käyttöä osana kieltä ja kielenkäyttöä” (Ainiala ym. 2008: 71). Nimistöntutkimuksen piirissä *nimellä* tarkoitetaan yksinomaan *erisnimiä* eli *propreja*, jotka ovat kielenulkoisia olioita yksilöiviä sanoja tai sanayhdistelmiä (mts. 12). Olennaista on erottaa erisnimet *yleisnimistä* eli *appellatiiveista*, joita kutsutaan toisinaan myös *nimityksiksi*, ja jotka ovat kielenulkoisia olioita luokittelevia sanoja tai sanayhdistelmiä (mp. & Sjöblom 2006: 52). Propreja käyttämällä entiteettejä erotetaan kaltaisistaan (esimerkiksi *Miksiköhän naapurin Tessu ja Rekku taas haukkuvat?*) ja appellatiiveilla puolestaan osoitetaan niiden samankaltaisuus (esimerkiksi *Miksiköhän naapurin koirat taas haukkuvat?*).

Jos joitakuita pyydettäisiin mainitsemaan jokin erisnimi, yleisimpien vastausten joukossa olisi varmasti erittäin runsaasti henkilön- ja paikannimiä. Onomastiikankin päähuomio on perinteisesti kiinnittynyt *paikannimitutkimukseen* eli *toponymiaan* ja *henkilönnimitutkimukseen* eli *antroponymiaan*. Nykypäiväisessä ympäristössämme syntyvät erisnimet eivät kuitenkaan arvatunkaan ole vain paikan- tai henkilönnimiä, ja onomastiikan kenttä onkin laajentunut viimeistään 2000-luvun alusta alkaen (Ainiala ym. 2008: 80 & Sjöblom

2006: 40). Nyt onomastiikassa tutkitaan myös muunlaisia ja marginaalisiakin nimiryhmiä eli harjoitetaan niin sanottua *muuta nimistöntutkimusta*.

Tutkimuskenttää ja nimimaisemia ovat vähitellen monipuolistaneet esimerkiksi sellaiset perusteelliset mullistukset kuin kaupungistuminen ja globaalistuminen. Nimien poikkeuksellinen kyky välittää mielikuvia on vuosien mittaan oivallettu myös kaupallisissa yhteyksissä, ja erilaisten ”kauppatavaroiden” nimeäminen ei ole mitenkään epätavallista. Yksi omaa mielenkiintoani kutkuttava kaupallissävytteinen nimiryhmä on huvipuistojen laitenimet, joihin tutustuminen on jäänyt ainakin kotimaisessa onomastiikassa vain yhden aikaisemman tutkielman varaan, ja joista aion nyt tehdä jatkotutkimusta. *Laitenimellä* tarkoitan ilmausta, jolla viitataan vakiintuneesti tiettyyn huvipuistolaitteeseen ja jolla kyseinen laite toimintoineen yksilöidään eli erotetaan muista.

Tässä tutkielmassa perehdyn Tampereella sijaitsevan Särkänniemen huvipuiston laitenimiin. Tutkittavia nimiä on 31. Olen valinnut Särkänniemen laitenimet tutkimuskohteekseni siksi, että niitä ei ole aikaisemmin tutkittu ja siksi, että monet niistä ovat minulle ennalta tuttuja. Niiden tutkimista puoltaa myös se, että Särkänniemeä voinee helsinkiläisen Linnanmäen – jonka laitenimistä edellä mainittu aikaisempi tutkielma on tehty – ohella kutsua maan tunnetuimmaksi ja suosituimmaksi huvipuistoksi. Tutkin nimien piirteitä rakenteiden, merkityksien ja funktioiden kautta. Tällainen menetelmä on peräisin kaupallisten nimien tutkimuksessa yleisesti käytetystä funktionaalis-semanttisesta analyysimallista, jonka kantavana ajatuksena on se, että erisnimellä on merkitystä, joka kytkeytyy paitsi nimen rakenteeseen myös nimen käytön kautta aina tarkoitteeseen asti (Sjöblom 2006: 247–248). Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Miten Särkänniemen laitenimet rakentuvat?
2. Millaisia merkityksiä Särkänniemen laitenimillä on?
3. Millaisia funktioita Särkänniemen laitenimet kantavat?

Tutkielma koostuu tämä johdanto mukaan lukien viidestä luvusta sekä tukevista liitteistä. Luvussa 2 teen teoreettista ja metodologista pohjatyötä analyysilleni ja luvussa 3 annan taustatietoa Särkänniemen huvipuiston vaiheista sekä kerron tutkimusaineistosta ja sen keruusta. Analyysin tuloksia esittelen luvussa 4. Luvussa 5 paneudun tuloksiin vielä uudemman kerran yhteenvedon ja päätelmien merkeissä sekä annan muutamia ideoita tuleviin tutkimuksiin.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

Tässä luvussa teen selkoa paitsi nimistöntutkimuksen alasta yleisesti myös spesifisti laitenimiä koskevasta aikaisemmasta tutkimuksesta ja sen taustateorioista ja metodeista.

2.1 Onomastinen traditio ja laitenimet nimistöluokittelussa

Suomalaisen nimistöntutkimuksen traditiossa painottuu eniten paikannimitutkimus (Ainiala ym. 2008: 60). Sjöblomin mukaan henkilönimitutkimuksenkin asema on ollut Suomessa toisinaan sellainen, että sen päätehtävä on ollut tukea toponymiaa (2006: 31). Laitenimien tutkimukselle antroponymialla on nähdäkseni ainoastaan niukasti annettavaa, joten tässä teoriakatsauksessa on luontevaa keskittyä käsittelemään vaikuttavampia, toponymiasta peräisin olevia näkemyksiä. Erityisen kuvaava osoitus paikannimitutkimuksen vaikuttavuudesta onkin juuri se, että alun perin toponyymien analyysiin kehitettyjä metodeja ja termejä on hyödynnetty laajasti muunkinlaisen nimistön tutkimisessa (Ainiala ym. 2008: 70). Kaikenlaisen nimistöanalyysin kannalta olennaisinta kotimaisessa paikannimitutkimuksessa on ollut sen parissa kehkeytynyt kiinnostus nimien muodostustapoja, ja etenkin nimien rakenteita ja merkityksiä, kohtaan.

Rakenteista suomalaiset paikannimien asiantuntijat havaitsivat aikoinaan muun muassa sen, että nimistä on löydettävissä yksi tai useampi *nimenosa*, joka ilmaisee aina ”yhden tarkoitetta luonnehtivan ominaisuuden” (Ainiala ym. 2008: 108) ja sen, että nimiin voi sisältyä paitsi läpinäkymättömiä eli opaakkeja sana-aineksia myös läpinäkyviä elementtejä kuten appellatiiveja (vrt. esimerkiksi **Töölön/ranta** ja **Niemen/ranta**) (mts. 97–98). Lisäksi he ymmärsivät, että nimenosia voidaan luokitella ja vertailla syntaktisesti sen mukaan, onko nimenosa nimen eräänlaista ”lähtökohtaa” ilmaiseva perusosa (esimerkiksi *Pieni Karhulahden kari*) vai joko perusosaa tai muiden nimenosien muodostamaa kokonaisuutta määrittävä (*Pieni Karhulahden kari* ja *Pieni Karhulahden kari*) (Sjöblom 2006: 28–29).

Nimen merkityksen samaiset paikannimitutkijat yhdistivät vahvasti *nimeämisperusteeseen* eli johonkin nimettävään entiteettiin liittyvään

kielenulkoiseen seikkaan, jonka mukaan nimi on ideoitu (Ainiala ym. 2008: 100). Tähän käsitteeseen liittyen he totesivat myös, että nimeämisen ei ole välttämätöntä perustua siihen, mikä nimettävässä kohteessa on ”keskeisintä”, vaan että nimi-idea voi syntyä epäsuoremmin jonkin assosiaation, kuten metaforan, pohjalta (mts. 72 & 103).

Vaikka toponymian merkittävyyttä ei sovi ohittaa, on muiden, ja etenkin paikannimistä huomattavasti poikkeavien, nimikategorioiden tutkimisen kehityksen kannalta ollut ensiarvoisen tärkeää se, että tutkimusmenetelmiä on laadittu muunkinlaisten nimien tarpeista lähtien. Mutta mitä muita nimikategorioita onomastiikassa on ylipäätään ollut esillä ja miten niin sanottua onomastiikan kenttää on pyritty luokittelemaan?

Sjöblomin mukaan nimistön luokittelusta ei ole olemassa mitään universaalia käsitystä, pois lukien tavallinen mutta hyvin karkea jako henkilönnimiin, paikannimiin ja muihin nimiin, jota ei ole yleisesti pidetty kovinkaan tyydyttävänä (2006: 17 & 32). Nimistöntutkimuksen kenttää onkin siksi päädytty luokittelemaan mitä erilaisimmin tavoin ja vailla selkeää konsensusta (mts. 43).

Luokittelun eräänlaisena akilleenkantapäänä on varsin ymmärrettävästi muu nimistö: sen tutkimusta on harrastettu vähemmän kuin paikan- ja henkilönnimien tutkimusta ja sen piiriin lukeutuvat tutkimuskohteet ovat monenkirjavia aina laivojen nimistä hirmumyrskyjen nimiin asti. Tiettyä struktuuria tähän sirpaleiseen ryhmään tuo sellainen nimikategoria kuin *kaupalliset nimet*, jonka esimerkiksi Sjöblom nostaa esiin keskeisenä muun nimistön alueena. (Sjöblom 2006: 32.) Ainialan, Saareلمان ja Sjöblomin määritelmän mukaan kaupalliset nimet ovat nimiä, joilla palvellaan taloudellisia tavoitteita ja pyritään ohjaamaan kuluttajien ja sijoittajien valintoja toivottuja mielikuvia välittämällä (2008: 275). Sjöblom lukee kaupallisiin nimiin kuuluviksi etenkin tuotenimet, tavaramerkit ja yritysten nimet (2006: 33).

Tähän tutkimukseen soveltuvan taustateorian ja metodologian löytämiseksi olen päätenyt määrittelemään, että laitenimiä voidaan pitää tuoteniminä (vrt. tutkimus, jossa ravihevosen nimi nähdään tuotenimenä, ks. Sjöblom 2006: 49) ja että niiden analyysiin voi siten soveltaa parhaiten kaupallisen nimistön tutkimukseen kehitettyjä menetelmiä. Tutkimukseni ammentaakin vahvimmin

kahdesta kaupallista nimistöä käsittelevästä työstä, joita molempia voi kuvailla innovatiivisiksi.

Näistä töistä esittelen ensiksi Paula Sjöblomin urauurtavan yritysnimitutkimuksen (2006) ja erityisesti kyseisen tutkimuksen osana laaditun funktionaalisen-semanttisen analyysimallin. Toinen päälähteistäni on Sini Kyytsösen tekemä pro gradu -tasoinen analyysi (2015) Linnanmäen huvipuiston laitteiden nimistä. Siinä Kyytsönen on hyödyntänyt Sjöblomin tutkimuksen antia soveltamalla funktionaalisen-semanttista näkökulmaa laitenimien ominaispiirteiden selvittelyyn. Kyytsösen työn innovatiivisuus juontuu siitä, että muuta tutkimusta laitenimistä ei ainakaan Suomessa ole tällä tietoa tehty. Ennen Kyytsösen tutkimuksen valmistumista on kuitenkin julkaistu tunnetun suomalaisen nimistöntutkijan Terhi Ainialan Linnanmäen nimistöä käsittelevä lyhyt blogikirjoitus (2013).

2.2 Sjöblomin funktionaalisen-semanttinen analyysimalli

Paula Sjöblomin vuonna 2006 julkaistu tutkimus *Toiminimen toimenkuva: suomalaisen yritysnimistön rakenne ja funktiot* ehti olemaan ensimmäinen yritysnimiin pureutuva väitöskirja niin Suomessa kuin kansainvälisestikin (Ainiala ym. 2008: 80). Reilun 3000 yritysnimen kokoisen aineiston avulla Sjöblom selvitti, minkälaisista rakenneosista yritysnimiä muodostetaan, millaisia merkityksiä näihin nimiin sisältyy ja mitä ovat nimien funktiot (Sjöblom 2006: 17–20). Tässä yhteydessä hän tuli luoneeksi funktionaalisen-semanttisen analyysimallin, josta on myöhemmin tulleet oikeastaan kaikenlaisten kaupallisten nimien tutkimiseen soveltuva yleismalli (ks. esim. Ainiala ym. 2008: 280–284).

Sekä analyysimalli että yritysnimitutkimus kokonaisuutena pohjautuvat Sjöblomin mukaan ”funktionaalisen-kognitiiviseen kielikäsitteeseen” (2006: 15). Funktionaalisen kielen teoriassa nähdään, että kielimuotoja, ja jatkaen myös nimistöä, säätelevät ensisijaisesti ne tehtävät, joita täyttämään erinäiset ilmaukset on ylipäättään kehitetty (mts. 68). Tähän näkemykseen tukeutuen Sjöblom summaa, että nimen funktio, eli ikään kuin käyttötarkoitus, vaikuttaa ”nimen muotoon, sen merkitystä kantaviin elementteihin ja sitä kautta myös nimen tulkintaan” (mts. 69). Kognitiivisessa näkökulmassa lähtöajatuksena on puolestaan se, että kielen rakenteita ei voi erottaa ihmisen muusta tiedosta, sillä

ne saavat merkityksensä – ja tulevat ymmärretyiksi – juuri suhteessa tähän muuhun tietoon (mts. 62–63). Tämän funktionaalis-kognitiivisen perustan vaikutuksesta Sjöblomin tutkimuksessa nimien piirteitä tarkastellaan enimmäkseen nimiä käyttävän ja tulkitsevan kieliyhteisön näkökulmasta. Sjöblomin mukaan yksiä ja samoja nimiä voidaan tiedoiltaan ja kyvyiltään heterogeenisessä kieliyhteisössä tietysti tulkita vaihtelevasti mutta lopulta kuitenkin aina niin, että ihmisille kehittyy ”jonkinlainen yhteinen käsitys siitä, miten tietyt nimet muodostetaan, miten niitä rakennetaan eri elementeistä ja mitä motiiveja nimien taustalla voi olla”. (mts. 61.)

Sjöblomin analyysimallissa nimien rakenteiden tutkimisen taustalla vaikuttaa toponymiaasta tuttu nimenosa-ajattelu. Kuitenkin koska yritysnimet eroavat välillä paljonkin prototyypisistä paikannimistä, Sjöblom päätyi käsittelemään oman aineistonsa nimenosia tavalla, jota voi nimittää funktionaalis-semanttiseksi, ja jossa ei olla kiinnostuneita nimenosien välisistä syntaktisista suhteista (Sjöblom 2006: 149–150). Tässä Sjöblomin yritysnimien perusteella muodostamassa analyysitavassa jokaisella nimenosalla nähdään olevan oma, yksinomaan kyseisen nimenosan semanttiseen sisältöön perustuva, tehtävänsä nimikokonaisuudessa (Ainiala ym. 2008: 283). Suhteessa toisiinsa tällaiset nimenosat ovat autonomisempia kuin esimerkiksi yhdysnimimuotoisten paikannimien nimenosat (vrt. esimerkiksi paikannimessä *Musta/lahti* ensimmäinen nimenosa *Musta* paitsi yksilöi paikan myös määrittää paikan lajia luonnehtivaa jälkimmäistä nimenosaa eli *lahtea*). Yritysnimiä tutkiessaan Sjöblom hahmotti lopulta neljä tehtävältään erityyppistä ja semanttisesti toisistaan erotettavaa nimenosaa: yritysmuotoa ilmaisevan nimenosan (esimerkiksi *Antiikkiliike Living Doll Tmi Tuula Cheilán*), liikeidea ilmaisevan nimenosan (*Antiikkiliike Living Doll Tmi Tuula Cheilán*), yksilöivän nimenosan (*Antiikkiliike Living Doll Tmi Tuula Cheilán*) ja selventävän täydennysosan (*Antiikkiliike Living Doll Tmi Tuula Cheilán*) (Sjöblom 2006: 250). Rakennetarkastelun yhteydessä Sjöblom tuli tutkineeksi lisäksi nimenosien järjestystä, nimien kielellistä alkuperää ja niiden poikkeuksellista ortografiaa (mts. 250–251 & 253–254).

Ainialan, Saarelman ja Sjöblomin mukaan nimen merkityksekksi ymmärretään usein se, mitä ”nimeksi käsitettävä ilmaus on nimenantohetkellä tarkoittanut” (2008: 34) – läpinäkyvien nimien tapauksissa siis

nimenmuodostuksessa käytettyjen lekseemien sanakirjamerkitykset. Vaikka nimielementteihin kytkeytyvät sanakirjamerkitykset ovat kaupallistenkin nimien kohdalla aivan mahdollisia tutkimuskohteita, Sjöblomin kognitiivisperustaisessa ja kieliyhteisön näkökulmaa korostavassa mallissa nimien merkityksien kannalta ensisijaisempina pidetään nimien kielenkäytön prosessissa herättämiä miellelyhtymiä (mts. 312). Näin ollen kaupallisen nimen merkityksen nähdään koostuvan pääasiallisesti kaikista niistä merkityskytköksistä, joilla nimen muoto ja nimen viittauskohde eli kielenulkoinen tarkoite kunkin kielenpuhujan ajattelussa yhdistyvät. Tosin tutkimuksessa voidaan käytännössä tavoittaa ja analysoida lähinnä sellaisia assosiaatioita, jotka ovat niin sanotusti yhteisiä eli monen nimenkäyttäjän löydettävissä. (mp.)

Sjöblomin mallissa nimen merkitystä tarkastellaan pohtimalla sitä, millainen suhde nimen muotoaineiksilla on nimen tarkoitteena olevaan olioon liittyviin kognitiivisiin alueisiin (Sjöblom 2006: 251). Käsitettä *kognitiiviset alueet* ei Sjöblomin tutkimuksessa määritellä kovinkaan selväsanaisesti (ks. esim. mts. 203), mutta itse ymmärrän alueilla viitattavan tarkoitteeseen liittyviin faktaseikkoihin: yritysnimien kohdalla kun kognitiivisten alueiden todetaan olevan esimerkiksi sellaisia asioita kuin yrityksen omistaja, toimipaikka eli sijainti, toimialue, toimiala, liike-idea, toimintatapa, koko ja organisaatio (mts. 204).

Sjöblomin mukaan yritysnimien, ja myös muiden kaupallisten nimien, merkityssuhde edellä mainittujen tyylisiin kognitiivisiin alueisiin voi olla suora, epäsuora, pakattu tai katkaistu (2006: 204). Suoraan merkityssuhteeseen perustuvien nimien herättämät mielikuvat ovat yksi yhteen tarkoitteista havaittavien tosiseikkojen kanssa, ja nimet kuvaavat tarkoitteitaan toden totta suoraan (esimerkiksi *Helsingin Tulostinhuolto*) (mts. 206–207). Merkityssuhteeltaan epäsuorat nimet puolestaan kuvaavat tarkoitteitaan assosiatiivisesti niin, että nimet eivät tuota suoraan tarkoitteitaan vastaavia mentaalisiä kuvia vaan antavat tarkoitteistaan tietoa mutkan kautta – yleisimmin relaatio- ja yhtäläisyysassosiaatioita eli metonymiaa (esimerkiksi *Puuterihuisku* kauneushoitolan nimenä) ja metaforisuutta (esimerkiksi yritys nimi *Matkustajakoti Pirtti* rinnastaa hotellin kodinomaiseen hirsiseen asuinrakennukseen) hyödyntäen (mts. 209–210 & 213–214). Nimien merkityssuhde tarkoitteisiinsa on pakattu silloin, kun nimissä ei käytetä tarkoitteisiin jonkinlaisessa yhteydessä olevia valmiita symbolisia yksiköitä kuten appellatiiveja tai muita propreja vaan

esimerkiksi osia niistä. Tällaiset nimet voivat ensi alkuun vaikuttaa läpinäkymättömiltä mutta lopulta niistä on mahdollista havaita jopa useita tarkoitteisiin viittaavia merkityssisältöjä (esimerkiksi *Sapidens*, *Marli* ja *Adidas*) (mts. 219, 223 & 225). Katkaistusta merkityssuhteesta on kyse silloin, kun nimien ja niiden tarkoitteiden välille ei muodostu minkäänlaisia yhteyttä luovia mielikuvia ja kun nimien päätehtävänä on vain identifioida tarkoitteensa (mts. 225). Sjöblomin yritysnimiaineistossa katkaistua merkityssuhdetta edustavat muun muassa nimet *Fejuk Oy*, *Prumecia Ab* ja *Tmi Zembiz* (mts. 227).

Kuten jo aiemmin toin esille, Sjöblom näkee nimien funktioilla olevan paljon vaikutusta nimenmuodostuksessa ja myös nimien tulkitsemisessä. Sjöblomin mukaan erisnimiä, ja kaikkia muitakin kielen ilmauksia, käytetään tehtävissä, jotka voi sijoittaa kolmen kattokäsitelmäisen funktioryhmän alle. Näitä ryhmiä ovat tekstien rakentamisen funktio (tekstuaalinen funktio), maailman hahmottamisen funktio (ideationaalinen funktio) ja maailmaan osallistumisen funktio (interpersonaalinen funktio). (Sjöblom: 2006: 74.) Väitöskirjassaan Sjöblom vielä tarkentaa, mitä nämä funktiot tarkoittavat juuri nimien kannalta:

Erisnimen tekstuaalinen funktio on yksilöidä jokin olio, sen ideationaalinen funktio on kielentää ja hahmottaa yksilö tietyllä tavalla semanttisesta verkosta ja sen interpersonaalinen funktio on toimia erilaisissa sosiaalisissa ja kulttuurisissa viestintätehtävissä. (mp.)

Yritysnimien funktioita analysoidessaan Sjöblom keskittyi nimenomaisesti interpersonaalista funktiota toteuttaviin viestintätehtäviin, sillä hänen mielestään nimen funktio on ensisijaisesti ”se, mitä nimi viestii” (mts. 70). Interpersonaalinen funktio voi toteutua monin eri tavoin nimikategoriasta riippuen, ja Sjöblomin tutkimat yritysnimet osoittautuivat informaatiota (informatiivinen funktio), houkuttelevuutta (houkutteleva funktio), käytännöllisyyttä (käytännöllinen funktio), johonkin ryhmään kuulumista (integraiva funktio) ja inhimillisyyttä (individualisoiva funktio) viestiviksi. Tutkimuksen perusteella nimien on mahdollista kantaa kerralla useita tämältyypisiä viestejä. (mts. 70–71 & 74.)

2.3 Kyytsösen analyysi Linnanmäen laitenimistä

Sini Kyytsösen maisterintutkielma *Karuselli, Kieputin ja Vekkula: tutkimus Linnanmäen laitenimistä* vuodelta 2015 on yksi lukuisista osoituksista Paula Sjöblomin luoman funktionaalisen-semanttisen analyysimallin soveltuvuudesta

muidenkin nimikategorioiden kuin yritysnimien tutkimiseen. Kyytsösen tutkimuksen tavoitteena on muodostaa yleiskuvaa laitenimien nimikategoriasta Helsingissä sijaitsevan Linnanmäen huvipuiston laitenimien rakenteita, merkityksiä ja funktioita selvittämällä (Kyytsönen 2015: 9).

Aivan aluksi on mielenkiintoista huomioida, että Kyytsönen ei minun tulkinnastani poiketen ole nähnyt huvipuiston laitteiden vertaantuvan tuotteisiin ja tätä kautta niiden nimien olevan tuotenimiä. Sen sijaan hän on todennut tutkimuksensa sijoittuvan ”kaupallisten nimien raja-alueelle” (2015: 1) ja luokitellut laitenimet tutkimusraporttinsa päätöksessä melko väljästi ”marginaaliseksi kulttuurinimiin kuuluvaksi ryhmäksi” (mts. 105). Nämä näkemyserot ovat kuitenkin lopulta verrattain toissijaisia, sillä ne eivät johda eroavaisuuksiin nimien analyysitavoissa: Kyytsönen on nimittäin joka tapauksessa soveltanut laitenimiin edellä esiteltyjä Sjöblomin kaupallisia nimiä varten luomia metodeja, jotka itsekin näen sopivimpina tehtävään.

Laitenimien rakenteiden analyysissa Kyytsönen tosin ammentaa Sjöblomia vahvemmin paikannimitutkimuksen perinteestä (ks. esim. Kyytsönen 2015: 9 & 22), sillä hänen aineistonsa eli 44 laitenimen joukosta löytyy yhdysnimiä, joissa nimenosilla on paikannimistä tuttu määräiteosa–perusosa-tyylinen työnjako. Esimerkiksi Linnanmäen laitenimessä *Ketjukaruselli* nimenosa *karuselli* kertoo paikannimen perusosan tapaan laitteen lajista ja nimenosa *Ketju* puolestaan määrittää *karusellia* ilmaisemalla laitteen yksilöivän erityispiirteen. Valtaosa Kyytsösen tutkimista laitenimistä on kuitenkin yksiosaisia ja pelkästä yksilöivästä nimenosasta koostuvia (esimerkiksi *Kehrä*, *Linnunrata*, *Panoraama* ja *Helikopteri*). (mts. 23.) Nimenosiin jakamisen lisäksi Kyytsönen on tutustunut muototasolla vielä laitenimien sisältämiin sana-aineksiin ja tarkastellut esimerkiksi mitä sanaluokkia ja kieliä sekä oikeinkirjoitukseen liittyviä seikkoja nimissä näkyy. Tutkimusaineistoon kuuluvat laitteiden nimet ovat suomenkielisiä, ja Kyytsösen mukaan niiden sanasto on miltei kokonaan substantiivista ja läpinäkyvää ja nimien kirjoitusasut lähes poikkeuksetta norminmukaisia. (mts. 25.)

Merkityksiä tutkiessaan Kyytsönen on pitänyt huvipuistolaitteisiin liittyvinä kognitiivisina alueina laitteiden ulkonäköä ja toimintaa. Linnanmäellä laitenimet yhdistyvät näihin tarkoitteisiin liittyviin kognitiivisiin alueisiin Kyytsösen analyysin mukaan joko suorasti, epäsuorasti tai pakatusti. Katkaistua merkityssuhdetta ei

tutkittujen laitenimien joukossa siis ole, vaan jokainen nimi herättää jonkinlaisia kielenpuhujalle avautuvia yhteyksiä tarkoitteeseensa. (Kyytsönen 2015: 27.) Laitenimistä 14 perustuu suoraan merkityssuhteeseen (esimerkiksi *Autorata*, *Kahvikuppikaruselli* ja *Vuoristorata*), 27 epäsuoraan eli metaforiseen (esimerkiksi *Raketti*, *Lohikäärme*, *Mustekala* ja *Rinkeli*) tai metonymiseen (esimerkiksi *Linnunrata*, *Panoraama*, *Pilotti* ja *Vonkaputous*) merkityssuhteeseen ja 3 pakattuun merkityssuhteeseen (*Kuuputin*, *Vekkula* ja *Muksupuksu*) (mts. 27–30 & 33–35). Rakenne- ja merkitysanalyysiensä perusteella Kyytsönen sai selville, että Linnanmäellä tyypillisin laitenimi rakentuu yhdestä yksilöivästä nimenosasta ja metaforan kautta (mts. 105–106).

Kyytsösen mukaan Paula Sjöblomin väitöskirjassaan (2006) yritysnimistä hahmottamat niin sanotut interpersonaaliset funktiot eli informatiivinen funktio, houkutteleva funktio, käytännöllinen funktio, integroiva funktio ja individualisoiva funktio ovat laitenimienkin kohdalla käyttökelpoisia (Kyytsönen 2015: 11). Koska funktioiden määrittely on subjektiivisempaa kuin rakenteista ja merkityssuhteista tehtävät havainnot, Kyytsönen ei käy tutkielmassaan läpi jokaisen laitenimen funktioita erikseen vaan pohtii laitenimien tehtäviä vähemmän yksityiskohtaisesti ”ryhmätasolla”. Myös Sjöblom on huomionnut saman subjektiivisuustekijän funktioiden analyysissä ja todennut esimerkiksi sen, että ”ei ole olemassa metodia, jonka avulla houkuttelevassa funktiossa toimivat nimet voisi poimia aineistosta” (2006: 235).

Informatiivisen funktion Kyytsönen on yhdistänyt vahvasti laitenimen kuvaavuuteen: nimen on tässä tehtävässä onnistuakseen kuvattava joitakin laitteeseen liittyviä tosiasioita kuten laitteen tyyppiä, toimintaperiaatetta tai ulkomuotoa (Kyytsönen 2015: 39). Kyytsösen näkemyksen mukaan monet Linnanmäen laitenimet sisältävät tällaista tietoa, vaikkakin ”laitenimet perustuvat enemmän mielikuvitukseen kuin konkreettiseen tiedonvälittämiseen” (mts. 38). Informaatiota voi kuitenkin välittää myös epäsuorasti (mts. 39).

Houkuttelevasta funktiosta Kyytsönen on todennut, että huvipuistolle on hyödyksi ”pyrkii keksimään nimiä, jotka assosioituvat positiivisesti ihmisten mielissä” (2015: 39). Positiivisuus ja muunkinlainen houkuttelevuus voidaan toki kokea monin eri tavoin, mutta Kyytsösen mukaan houkuttelevia ovat ainakin sellaiset Linnanmäen laitenimet, jotka ”lupaavat jotakin erikoista, vain huvipuistossa koettavaa” (mts. 40) ja jotka ”henkivät – – seikkailua, taikaa ja

satumaailmaa” (mp.). Houkuttelevina Kyytsönen pitää esimerkiksi nimiä *Miniautot, Tulireki, Taikasirkus* ja *Merirosvolaiva* (mts. 39–40).

Linnanmäen laitenimien käytännöllisyyttä arvioidessaan Kyytsönen on nostanut tärkeänä tekijänä esiin nimien suomenkielisyyden: hänen mukaansa se tekee nimistä helpommin muistettavia ja äännettäviä kuin esimerkiksi englanninkielisistä nimistä (2015: 40). Käytännöllinen funktio toteutuu myös silloin, kun laitenimi on lyhyt ja rakenteeltaan sellainen, että se ei muistuta liikaa muita huvipuiston laitteiden nimiä (mts. 41). Tutkimuksessaan Kyytsönen huomasi, että Linnanmäen laitenimet ovat pääasiassa helposti käytettäviä mutta osassa käytännöllisyyden funktio ei aivan toteudu – esimerkiksi lyhyet *k*-kirjaimella alkavat *Kehrä, Kieppi, Kieputin, Kingi* ja *Kirnu* saattavat mennä käytössä sekaisin (mts. 40–41).

Integroivaa funktiota nimi kantaa silloin, kun se osoittaa yhteyttä esimerkiksi tiettyyn kulttuuriin tai maantieteelliseen alueeseen (Sjöblom 2006: 237). Tätä tehtävää nimi voi toteuttaa esimerkiksi *analogian* kautta, eli olemalla muodostettu aikaisempien saman kategorian nimien tarjoaman mallin mukaiseksi, tai kielivalinnoilla (mts. 237–238). Kyytsösen tutkimat Linnanmäen laitenimet integroituvat ainakin Suomeen niissä käytetyn kielen kautta ja lisäksi huvipuistoalaan ja -kulttuuriin sellaisilla nimillä, joiden muodostuksessa on nähtävissä analogiaa (esimerkiksi *Viikinkilaiva, Merirosvolaiva* ja *Rekkaralli*) (Kyytsönen 2015: 41–42).

Lopuksi Kyytsönen on ottanut kantaa siihen, onko hänen aineistossaan nähtävissä individualisoivaa funktiota. Nimi kantaa individualisoivaa funktiota silloin, kun sen tarkoituksena on ”inhimillistää tarkoitteensa ja antaa sille persoonallisuus, identiteetti” (Sjöblom 2006: 240). Paula Sjöblomin mukaan individualisoiva funktio on vahvimillaan henkilönnimissä, ja siksi myös ei-inhimillisiä entiteettejä saatetaan nimetä henkilönnimiä jäljittelevillä nimillä (mts. 239). Individualisoiva funktio on Sjöblomin mielestä hyvin vahvasti näkyvissä myös sellaisissa pakattuun tai katkaistuun merkityssuhteeseen perustuvissa nimissä, jotka muistuttavat muotonsa puolesta henkilönnimiä ja jotka ovat melko opaakkeja (mts. 242). Näihin Sjöblomin kuvauksiin sopivia laitenimiä ei Linnanmäeltä juurikaan löydy – edes jokseenkin istuvia ovat ainoastaan *Ukko* ja *Kingi* – ja tämä funktio onkin tässä nimiaineistossa hyvin marginaalinen (Kyytsönen 2015: 42).

3 TUTKIMUSASETELMA

Tutkimuksen viitekehykseen kuuluu teoriataustan lisäksi ”tosielämän konteksti” eli se ympäristö, josta tutkittavat laitenimet ovat peräisin ja missä ihmiset niitä käyttävät. Siksi teen seuraavaksi katsauksen Särkänniemen huvipuiston taustoihin ja nykytilaan. Lisäksi kertaan vielä lyhyesti käyttämäni analyysimenetelmän perusajatuksen sekä kuvaan tutkimusaineistoa ja sen keruuta.

3.1 Särkänniemen huvipuisto

Särkänniemi on Tampereella Näsijärven kyljessä sijaitseva ja Tampereen Särkänniemi Oy:n ylläpitämä huvipuisto. Huvipuistokokonaisuuteen kuuluvat huvipuiston lisäksi akvaario, Koiramäen eläinpuisto (aikaisemmin Lasten eläintarha) ja Näsinneula-näkötorni. Alueelta löytyy myös Tampereen kaupungin hallinnoima Sara Hildénin taidemuseo. (Särkänniemi 2023a.) Toimintansa lopettaneita kohteita Särkänniemessä ovat delfinaario ja planetaario (Särkänniemi 2023b & Vedenpää 2015).

Ajatus jonkinlaisten huvitusten tarjoamisesta raskaissa tehdastöissä ahkeroiville tamperelaisille oli ehtinyt kyteä kunnallisvaikuttajien keskuudessa jo pitkään, kun vuonna 1959 Tampereen kaupunginhallitus vastaanotti aiheeseen liittyvän yhteydenoton Helsingistä (Wacklin 1999: 23–24). Suomen ensimmäistä kiinteää huvipuistoa eli vuonna 1950 avattua Linnanmäkeä tuolloin johtanut Bo Ekelund lähetti hallitukselle kirjelmän, jossa esitettiin huvipuiston perustamista Tampereelle ja luvattiin Linnanmäen apua hankkeen toteuttamiseksi (mts. 24 & Eskelinen 2009: 5). Ekelundin ehdotus oli perua siitä, että Linnanmäellä oli tuoreiden laitekauppojen myötä laitteistoa yli oman tarpeen (Eskelinen 2009: 5). Alun perin helsinkiläisten toiveissa taisikin olla ikään kuin Linnanmäen haarakonttorin perustaminen Tampereelle (Wacklin 1999: 46).

Asiasta innostuttiin Tampereella vauhdilla, ja pian kaupunginhallitus oli jo perustanut toimikunnan tutkimaan ”kiinteän huvipuiston aikaansaamista Tampereelle” (Eskelinen 2009: 5). Toimikunta kaavaili huvipuistoa pitkään aivan kaupungin ydinkeskustan tuntumaan Ratinaan, mutta myös Särkänniemi oli

mukana paikkapohdinnoissa alusta asti. Särkänniemen heikkouksina pidettiin syrjäistä sijaintia ja Näsijärven kylmiä tuulia. (mts. 6.)

Lopulta huvipuisto kuitenkin löysi paikkansa Särkänniemestä: aina sitä mukaa kun kunnallispäätäjät ja kaupungin väki innostuivat muunkinlaisista huvittelukohteista (yhdistetystä akvaariosta ja planetaariosta aina eläintarhaan ja näkötorniin asti), keskittäminen alkoi näyttää loogiselta ja Särkänniemi entistä puoleensavetävämmältä. Kaupungin omistama Tampereen Särkänniemi Oy perustettiin vuonna 1966, ja yhtiö toteutti Särkänniemen ensimmäiseksi kohteeksi vuonna 1969 avatun Akvaario-Planetaarion. Akvaario-Planetaarion jättimenestyksellä oli paljon vaikutusta siihen, että huvipuistoa ja muita ideoita uskallettiin alkaa sijoittaa Särkänniemeen. 1970-luvun kynnyksellä, ja monivuotisen pallottelun jälkeen, kaupungissa oltiin viimein yhtä mieltä siitä, että kohteet soveltuvat kaikista parhaiten Särkänniemeen. (Eskelinen 2009: 6–13.)

Akvaario-Planetaariota seurasi Lasten eläintarha vuonna 1970 ja näkötorni Näsinneula vuonna 1971. Huvipuiston oli aika avautua vappuaattona 1975. Tosin eräänlaisessa testimielessä Särkänniemen alueella toimi jo kesinä 1972 ja 1973 tivolihenkinen Neulan huvipuisto, jota pyörittivät Lauri Seiterä ja Leo Lindblom. Varsinainen kiinteä huvipuisto toteutettiin yhteistyössä Linnanmäellä operoivan Lasten Päivän Säätiön kanssa. Särkänniemellä oli heti avajaisissaan käytössä joitakin omia huvilaitteitaan, kuten edelleen toiminnassa oleva *Troika*, mutta huvipuiston alkuhetkillä hyvin keskeisessä roolissa olivat Linnanmäeltä vuokratut laitteet. (Eskelinen 2009: 16 & 20–22.) Kuten Matti Wacklin Särkänniemen 30-vuotishistoriikissa kirjoittaa, ”vuokralaitteilla oli mahdollisuus saada aikaan suurempi huvipuisto kuin puhtaasti omin voimin” (1999: 46). Vuonna 1979 alueella uutena kohteena aloitti Sara Hildénin taidemuseo, joka tosin on kaupungin eikä Särkänniemen yhtiön ylläpitämä (Eskelinen 2009: 23).

1980-luvulle ajoittuu muun muassa delfinaarion valmistuminen vuonna 1985 sekä Särkänniemen ja Lasten Päivän Säätiön solmiman huvipuiston pyörittämistä koskevan yhteistyösopimuksen päättäminen vuonna 1984. Tuolloin Tampereella uskottiin oman osaamisen kehittymiseen ja omiin laitehankintoihin sen verran, että helsinkiläisten apua ei enää pidetty tarpeellisena. Usko on ollut aiheellista, sillä Särkänniemi on useana vuonna noussut Taloustutkimus Oy:n teettämässä vapaa-ajankeskusten paremmuutta kartoittavissa kyselytutkimuksissa kärkipaikalle. (Eskelinen 2009: 26, 31 & 50–51.)

3.2 Aineisto ja sen keruu

Tässä luonteeltaan kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa tuotan teoriaohjaavaa sisällönanalyysia soveltamalla Särkänniemen laitenimiin Paula Sjöblomin (2006) funktionaalisen-semanttista analyysimallia. Tämä Sjöblomin malli ohjaa perehtymään nimiin monipuolisesti kolmelta kantilta eli rakenteiden, merkityksien ja funktioiden kautta, ja sitä on käytetty laitenimien analyysissa aikaisemminkin onnistuneesti (Kyytsönen 2015). Olen esitellyt sekä analyysimallin pääperiaatteet että Kyytsösen laitenimitutkimuksen ydinkohdat perusteellisesti luvussa 2, joten en näe tarpeelliseksi toistaa asioita tämän enempää tässä.

Tutkimuksen aineistona on Särkänniemen laitenimistö siinä muodossa kuin se on ollut tutkimuksen teon aikaan eli vuonna 2022. En siis sisällytä tutkimukseen huvipuistosta poistettujen laitteiden nimiä tai tiettyjen nykylaitteiden aikaisempia nimiä. Nämä linjaukset huomioiden aineiston kooksi tuli 31 laitenimeä. Nimet poimin huvipuiston verkkosivuilta.

Taulukko 1. Tutkimuksen aineisto eli Särkänniemen laitenimet (2022).

1. <i>Angry Birds Ride</i>	9. <i>Kantti X Kantti</i>	17. <i>Possujuna</i>	25. <i>Troika</i>
2. <i>Auto Racing</i>	10. <i>Karamelli-karuselli</i>	18. <i>Red Baron</i>	26. <i>Trombi</i>
3. <i>BOOM</i>	11. <i>Keinukaruselli</i>	19. <i>Regatta</i>	27. <i>Tukkijoki</i>
4. <i>Crazy Bus</i>	12. <i>Koskiseikkailu</i>	20. <i>Rekkaralli</i>	28. <i>Tyrsky</i>
5. <i>High Voltage</i>	13. <i>Leppäkerttu</i>	21. <i>Taikapyörä</i>	29. <i>Vauhtimato</i>
6. <i>Hype</i>	14. <i>Majakka</i>	22. <i>TakeOff</i>	30. <i>Viikinkilaiva</i>
7. <i>Järvikaruselli</i>	15. <i>MotoGee</i>	23. <i>Tattiralli</i>	31. <i>X</i>
8. <i>Kahvikupit</i>	16. <i>Pikku Hinaaja</i>	24. <i>Tornado</i>	

Nimien analyysiin olen toisinaan saanut tukea Särkänniemen verkkosivuille laadituista laitteiden esittelyteksteistä ja joko huvipuiston sivuilta tai muualta internetistä löytämistäni laitekuvista (ks. Liite 2). Lisäksi suurimmasta osasta laitteita olen kerryttänyt omakohtaista kokemusta huvipuiston asiakkaana.

Analyysissa olen selvittänyt laitenimien ”tarinat” pääsääntöisesti itsenäisesti eli omista tietovarannoistani ja tiedonhakutaidoistani käsin. Muutamista nimistä vaihdoin ajatuksia sähköpostitse Särkänniemen huvilaitteiden operatiivisen päällikön Kirsi Aarresuon kanssa.

4 ANALYYSI

Vastatakseni tutkimuskysymyksiini analysoin Särkänniemen kaikki 31 laitenimeä funktionaalis-semanttisesti. Tässä luvussa käyn läpi analyysini tulokset. Aluksi erittelen laitenimien rakenteita eli jaan nimet nimenosiin ja tarkastelen nimien leksikaalisia elementtejä. Sen jälkeen käsittelen laitenimien merkityksiä eli sitä, millaisia suhteita nimillä on tarkoitteidensa eli huvilaitteiden ominaisuuksiin. Lopuksi summaan miten Paula Sjöblomin (2006) funktionaalis-semanttisesta analyysimallista tutut interpersonaalista funktiota toteuttavat viestintätehtävät (informoivuus, houkuttelevuus, käytännöllisyys, integroivuus ja individualisoivuus) näkyvät aineistoni nimissä.

Jotta tämän laajan analyysin tulosten esittely pysyisi edes kutakuinkin kompaktina, en pureudu esimerkiksi jokaisen laitenimen merkitykseen yksityiskohtaisesti tässä luvussa vaan kerron havainnoistani kokoavan tarkastelun hengessä muutamien valaisevien esimerkkien kera. Tarkat nimikohtaiset merkitysanalyysit löytyvät kuitenkin Liitteestä 1. Liitteeseen 2 on puolestaan koottu kuvia laitteista, sillä kuvat ovat hyödyllinen apu laitteiden ulkonäön ja osin toiminnankin havainnollistamisessa.

4.1 Laitenimien rakenteet

Lähestyn laitenimien rakenteiden analyysia samalla tavalla kuin Linnanmäen laitenimiä tutkinut Sini Kyytsönen (2015) eli nimenosien ja nimiin sisältyvien leksikaalisten elementtien tarkastelun kautta. Esittelen rakenteisiin liittyviä huomioitani kahdessa alaluvussa, joista ensimmäisessä otan esille nimenosat. Jälkimmäisessä alaluvussa ovat syynissä leksikaalisten elementtien läpinäkyvyys, sanaluokat, kielellinen alkuperä ja ortografiset erityispiirteet.

4.1.1 Nimenosat

Alun perin paikannimitutkimuksessa kehitetyn nimenosiin jakamisen keskeinen ajatus on se, että nimestä erotettavien osien on oltava sellaisia, jotka ilmaisevat erikseen jotakin ominaisuutta tarkoitteessa (Sjöblom 2006: 149). Laitenimien nimenosien analyysissa harvemmin riittää se, että muodon tasolla erillisiltä tuntuvat palaset luokitellaan eri osiksi samalla tavalla kuin yhdyssanojen

elementit on mahdollista osittaa. Sen sijaan tulee toimia samoin kuin laitenimien merkityksien analyysissä eli heijastella nimien muotoaineksia suhteessa nimien kielenulkoisiin tarkoitteisiin eli huvilaitteisiin ja miettiä mitä aineksilla laitteesta viestitään.

Näin teoriassa prosessi voi kuulostaa yksinkertaiselta, mutta käytännössä ainakin laitenimien kanssa rajanveto on usein vaikeaa. Hankalissa tapauksissa Paula Sjöblom on kehottanut hakemaan ratkaisua nimen ainesten semanttista kiinteyttä pohtimalla: kiinteästi yhteen kuuluvat elementit muodostavat yhden nimenosan ja löyhemmin sitoutuneet puolestaan erilliset nimenosat (2006: 178).

Edellä esitetyn perusteella laitenimistä on mahdollista tunnistaa kahdenlaisia nimenosia: laitteen erityispiirrettä ilmaisevia yksilöiviä nimenosia ja laitteen lajia ilmaisevia nimenosia (vrt. Kyytsönen 2015: 23). Analysoin Särkänniemen laitenimet nimenosien mukaan seuraavanlaisesti:

Taulukko 2. Särkänniemen laitenimien nimenosien mukainen jaottelu.

Yksilöivästä nimenosasta koostuvat nimet (26)		Yksilöivästä nimenosasta ja laitteen lajia ilmaisevasta nimenosasta koostuvat nimet (4)	Jollain muulla tavalla rakentuneet nimet (1)
Muodollisesti yksiosaisen ja semanttisesti kiinteän yksilöivän nimenosan sisältävät nimet (20)	Muodollisesti useampiosaisen mutta semanttisesti kiinteän yksilöivän nimenosan sisältävät nimet (6)	<i>Järvi/karuselli</i> <i>Karamelli-/karuselli</i> <i>Keinu/karuselli</i>	<i>Angry Birds / Ride</i>
<i>BOOM, Hype, Kahvikupit, Koskiseikkailu, Leppäkerttu, Majakka, MotoGee, Regatta, Rekkaralli, Taikapyörä, TakeOff, Tattiralli, Tornado, Troika, Trombi, Tukki-joki, Tyrsky, Vauhtimato, Viikinkilaiva, X</i>	<i>Auto Racing, Crazy Bus, High Voltage, Kantti X Kantti, Pikku Hinaaja, Red Baron</i>	<i>Possu/juna</i>	

Särkänniemen kaikkiin laitenimiin (myös *Angry Birds Rideen*, josta kerron lisää myöhemmin) sisältyy yksilöivä nimenosa, ja kaikkiaan 26 nimessä on pelkästään yksilöivää ainesta. Nämä havainnot eivät ole yllättäviä, sillä laitenimen perustavanlaatuinen tarkoitus on yksilöidä laite (ks. luku 1).

Kuten oheinen taulukko kertoo, nimenosien rajat vastaavat vain harvoin niin sanottuja yhdyssanojen rajakohtia. Esimerkiksi siinä missä *Possujuna*-laitenimessä *Possu* (yksilöivä nimenosa) ja *juna* (laitteen lajia ilmaiseva

nimenosa) vastaavat ikään kuin yhdyssanan puolikkaita, ei laitenimi *Viikinkilaiva* toimikaan samalla tavalla. Tämä "vaihtelu" selittyy paitsi eroavaisuuksilla nimien elementtien välisessä semanttisessa kiinteydessä myös nimien tarkoitteiden erilaisilla ominaisuuksilla: *juna*-elementillä viestitään *Possujunan* olevan *juna*(laite), mutta *laivalla* ei ole *Viikinkilaivassa* samaa tehtävää, sillä kyseisen nimen tarkoite on heilurilaite ja yhteys *laiva*-appellatiiviin on siis metaforisella pohjalla (ks. myös Kyytsönen 2015: 24). Samalla tavalla esimerkiksi *Tukkijoki*-nimen *jokea*, *Rekkaralli*-nimen *rallia*, *Crazy Bus* -nimen *Busia* ja *Vauhtimato*-nimen *matoa* ei voi pitää laitteen lajia ilmaisevina nimenosina.

Kokonaisuuden kannalta ei mielestäni ole suurta väliä sillä, näkeekö *Crazy Busin* ja *Vauhtimadon* kaltaisissa nimissä olevan kaksi erillistä yksilöivää osaa (eli *Crazy* ja *Bus* sekä *Vauhti* ja *mato*) vai yhden kaksiosaisen yksilöivän osan – nimikokonaisuudessa on joka tapauksessa ainoastaan yksilöiviä aineksia ja lopputulos on semanttisesti yhtenäinen. Sjöblomin mukaan yksilöivä nimenosa voi koostua kahden tai useamman sanan liitosta, ja Sjöblom myös havaitsi omasta yritysnimiaineistostaan lukuisia semanttiselta kantilta kiinteitä yksilöiviä nimenosia, jotka kuitenkin koostuvat ortografisesti erikseen kirjoitetuista elementeistä (2006: 174). Tällaisia nimenosia ovat esimerkiksi *Arfos Luova ratkaisu*, *Golden Key*, *Loud Mouth*, *Via Eques*, *Etelän herkkuja*, *Total Training* ja jopa *Top Model of the World* (mts. 182 & 193–194).

Lopuksi on syytä avata nimistöstä poikkeuksellisena erottuvaa *Angry Birds Ride* -nimeä. Nimi on nähdäkseni jaettavissa kahteen osaan (*Angry Birds / Ride*), mutta sitä ei voi sijoittaa samoihin rakenneryhmiin muiden Särkänniemen laitenimien kanssa. Vaikka *Angry Birds* -osa nimestä on selvästi yksilöivä, ei sanaan *laite* viittaavaa *Ride*-osaa voi pitää laitteen lajia ilmaisevana nimenosana. *Ride*-osassa ei ole myöskään yksilöivää sisältöä siinä määrin, että nimen voisi nähdä koostuvan pelkistä yksilöivistä elementeistä. Näin ollen *Angry Birds Ride* on huvipuiston muiden laitenimien rakenteisiin nähden poikkeuksellinen.

4.1.2 Leksikaaliset elementit

Nimien rakenteita tutkittaessa on Ainialan, Saareلمان ja Sjöblomin mukaan tarpeen tarkastella paitsi nimenosia myös *nimielementtejä*, joilla tarkoitetaan

kaikkia nimissä olevia erillisiä aineksia eli sanoja, sanaliittoja, johtimia ja taivutuspäätteitä (2008: 40–41).

Särkänniemen laitenimet ovat lähes kauttaaltaan läpinäkyviä ja rakentuvat lekseemeihin perustuvista leksikaalisista elementeistä. Nimistä *X* on ainoa, joka rakentuu tyystin eri tavalla. *X:n* ohella ”massasta” eroavat *MotoGee*-nimen *Gee*-osa, joka on ikään kuin äänneasua jäljittelevä ellipsi lekseemistä *G-voima*, ja *Kantti X Kantti* -nimen rasti, joka on puolestaan symboli, joka tulisi ymmärtää lausua muodossa ’kertaa’. Lisäksi on huomioitava se, että osa nimiin sisältyvistä lekseemeistä on vieraskielisiä, mikä vaikeuttaa niiden tunnistamista tietyssä määrin. Ei-suomenkieliset ainekset ovat englannista ja venäjistä (*Troika*), ja myös *MotoGee*-laitenimen *Moto*-osan voi sanoa olevan vieraskielinen elementti (*moto* tarkoittaa *moottoripyörää* muun muassa espanjan, ranskan ja italian kielissä).

Laitenimissä esiintyvät lekseemit ovat sanaluokaltaan pääasiassa substantiiveja. Substantiivien lisäksi nimissä on käytetty muutamia adjektiiveja (*Angry Birds Ride*, *Crazy Bus*, *High Voltage*, *Pikku Hinaaja* ja *Red Baron*) sekä moninkertaistamiseen viittaavaa *kerrata*-verbiä – joskin rastisymbolin kautta (nimessä *Kantti X Kantti*).

Oikeinkirjoitussuosittelun näkökulmasta katsottuna Särkänniemen suomenkieliset laitenimet vastaavat hyvin suomen normeja. Poikkeuksia ovat ainoastaan *Pikku Hinaaja* ja *Kantti X Kantti*, joissa on käytetty turhan paljon isoa alkukirjainta (*Hinaaja* ja *Kantti* sekä ehkä myös *X*-osa, sillä sen tilalla voisi käyttää pienaakkosta *x*). Toisaalta isojen alkukirjaimien ”liikakäyttö” on kaupallisissa nimissä yleistä (ks. esim. Kyytsönen 2015: 25 & Sjöblom 2006: 108–110). Lisäksi ajattelen, että tällaisella ison alkukirjaimen korostamisella yleisnimitaustaiset ilmaukset voidaan saada tuntumaan vieläkin enemmän nimiltä.

Myös englanninkielisissä nimissä esiintyy paljon isoja alkukirjaimia (esimerkiksi *Angry Birds Ride*). Niiden käyttö on kuitenkin linjakasta suhteessa englannin kielessä esimerkiksi yritysnimissä ja taiteellisten teosten nimissä yleisesti käytettyihin start case ja title case -aakkoslajeihin, joissa joko kaikki (start case) tai lähes kaikki (title case) nimen elementit aloitetaan versaalilla. Nimien *BOOM* ja *TakeOff* tavan käyttää isoja kirjaimia näen kuitenkin norminvastaisena. *TakeOff*-nimen tyyliä on muotoiltu nimi *MotoGee*. *MotoGee*-kirjoitusasuun on kuitenkin haasteellista ottaa kantaa, sillä nimi rakentuu keksitystä yhdyssanasta,

jonka jälkimmäisenä osana on sanasta *G-voima* elliptoitunut, äänneasua mukaileva ei-appellatiivinen muoto.

4.2 Laitenimien merkitykset

Laitenimien merkityksiä tarkastelen selvittämällä sitä, millaisia kytköksiä (merkityssuhteita) kielenpuhujien mielessä todennäköisesti herää nimien muotoainesten ja tarkoitteiden eli laitteiden välille.

Särkänniemessä on tarkoitteisiinsa suorasti, epäsuorasti ja pakatusti kytkeytyviä laitenimiä, ja huvipuistolaitteen ja sen nimen välinen linkki perustuu aina laitteen ulkonäköön ja/tai toimintaan (vrt. Kyytsönen 2015: 26–27). Sjöblomin funktionaalis-semanttisessa yritys nimitus tutkimuksessa (2006) havaittiin edellä mainittujen suhteiden lisäksi katkaistun merkityssuhteen olemassaolo, mutta Särkänniemen laitenimistössä kyseinen yhteys ei ole edustettuna.

Seuraavissa alaluvuissa kerron tarkemmin Särkänniemen suorista, epäsuorista ja pakatuista nimistä.

4.2.1 Suoran merkityssuhteen nimet

Tutkimuskirjallisuudessa suoraa merkityssuhdetta edustaviksi määritellään tarkoitteitaan suoraviivaisesti kuvaavat nimet (Sjöblom 2006: 251). Tässä määritelmässä on kieltämättä hieman kehäpäätelmän tuntua, mutta itse ymmärrän sillä viitattavan siihen, että nimen ja sen kielenulkoisen tarkoitteen yhteys perustuu assosiaation sijasta johonkin ilmiselvempään havaintoperäiseen kytkökseen.

Särkänniemessä suoran merkityssuhteen nimiksi voi luokitella laitenimet *Järvikaruselli*, *Karamelli-karuselli*, *Keinukaruselli* ja *Possujuna*. On kuitenkin välttämätöntä huomioida, että *Keinukarusellia* lukuun ottamatta näiden nimien yksilöivät nimenosat (*Järvi*, *Karamelli* ja *Possu*) ovat enemmän kallellaan mielikuvien luontiin kuin suoraan tarkoitteen kuvailuun. Tällaisten kaksiosaisien nimien merkitysanalyysia hankaloittaa siis hieman se, että nimenosat voivat yhden nimen sisällä toimia erilaisissa merkityssuhteissa (Kyytsönen 2015: 27–28).

Näiden kolmen nimen assosiativisista aineksista huolimatta ja Kyytsöstä (2015: 27–28) mukaillen olen päättänyt luokitella kaikki laitteen lajia ilmaisevan

nimenosan sisältävät nimet suoraan merkityssuhteeseen perustuviksi. Päätös etualaistaa näiden nimien suorat elementit on sikäli looginen, että nimet erottuvat puiston muista laitenimistä nimenomaisesti kyseisten elementtien kautta.

Kuten edellä on jo käynyt ilmi, kaikista suorinta merkityssuhdetta tarkoitteseen edustaa nimi *Keinukaruselli*: se kertoo hyvin eksplisiittisesti, että huvipuistokävijää odottaa karuselli keinuistuimien kera. Myös *Possujunan* ja *Järvikarusellin* yhteydet tarkoitteisiinsa ovat jotakuinkin ilmeisiä: ensimmäisenä mainitulla viitataan junalaitteeseen, jonka gondolit muistuttavat porsaita, ja jälkimmäisellä karuselliin, joka on sijoitettu aivan Näsijärven äärelle.

Nimeen *Karamelli-karuselli* sisältyy laitteen tyyppin yksiselitteisesti ilmaisevan *karuselli*-osan lisäksi hyvin arvoituksellinen yksilöivä nimenosa *Karamelli*. Särkänniemen huvilaitteiden operatiivisen päällikön Kirsi Aarresuon arvion mukaan tämä nimenosa voi olla peräisin paitsi laitetta koristavasta pastellisesta ja ”herkullisesta” väryksestä myös siitä, että tämä karuselli on sijoitettu Särkänniemessä aina strategisesti lähelle herkkukioskeja (Aarresuo 2022b).

4.2.2 Epäsuoran merkityssuhteen nimet

Suurin osa Särkänniemen laitenimistä kytkeytyy huvilaitteisiin epäsuoran merkityssuhteen kautta. Tällaiset nimet antavat tietoa laitteista kielikuvia käyttämällä. Epäsuorissa laitenimissä, joita on Särkänniemessä yhteensä 25, näkyy erityisesti metaforaa (18 nimeä) mutta myös metonymiaa (7 nimeä).

Metaforisessa assosiaatiossa nimessä esiintyvistä aineksista löytyy rinnastuksen mahdollistavia yhtymäkohtia tarkoitteen ominaisuuksiin, ja metonymiassa on puolestaan kyse relaatio- tai kosketusassosiaatiosta, jossa nimen ainekset liittyvät samaan käsitteentään tarkoitteen ominaisuuksien kanssa (Ainiala ym. 2008: 313).

Seuraavaksi esittelen Särkänniemen metaforiset laitenimet ja sen jälkeen metonymiset nimet.

4.2.2.1 Metaforiset nimet

Metaforisten laitenimien joukosta on mahdollista hahmottaa kolme ryhmää, joiden alle kaikki 18 metaforista nimeä voi sijoittaa.

Ensimmäinen ryhmä on nimet, jotka ovat metaforisia ensisijaisesti suhteessa laitteen ulkonäköön. Tähän ryhmään kuuluvat *Kahvikupit*, *Leppäkerttu*, *Majakka* ja *Pikku Hinaaja* sekä jälleen hieman poikkeuksellisena nimenä näyttäytyvä *Angry Birds Ride*. Karusellilaitte *Kahvikupit* ja junalaitte *Leppäkerttu* ovat saaneet nimensä gondoleistaan, jotka muistuttavat ulkoisesti kahvikuppeja ja leppäkerttuja. *Majakka* on puolestaan vapaapudotustorni, joka näyttää korkeutensa, värityksensä ja pitkulaisen muotonsa ansiosta aivan kuin prototyyppiseltä majakalta. U:n muotoista rataa pitkin kulkeva ja sen päissä aina 360 astetta pyörähtävä *Pikku Hinaaja* -laitte on vastaavasti kuin hinauslaiva pienoiskoossa.

Angry Birds Ride -laitenimi on vähän omalaatuinen, sillä se kertoo tarkoitteensa olevan *Angry Birds* -laitte. Omalaatuisuus liittyy nimen *Ride*-osaan, ja muutoin tämä nimi yhdistyykin tarkoitteeseensa laitenimille varsin tavanomaiseen tapaan: se kuvaa metaforisesti tämän lasten karusellilaitteen gondoleita, jotka mukailevat *Angry Birds* -maailmasta tutun Red-linnun ulkonäköä. *Ride*-osassa metaforisuutta suhteessa tarkoitteeseen ei ole, ja se ei myöskään spesifioi laitteen lajia (vrt. hypoteettinen laitenimi *Angry Birds Carousel*). Hiuksenhienoa metonyymista kaikkua *Ridessa* on siinä mielessä, että konkreettisen alakäsitteen (*carousel* eli *karuselli*) ”paikalle” onkin valittu abstrakti yläkäsite (*ride* eli *laitte*). Kaiken kaikkiaan kyseinen osa tuntuu nimessä kuitenkin turhalta lisältä, ja siksi painotan nimikokonaisuuden analyysissä *Angry Birds*in metaforisuutta.

Toinen metaforisten nimien ryhmä koostuu laitenimistä *Tornado*, *Trombi* ja *TakeOff*. Nämä kolme nimeä ovat metaforisia suhteessa laitteen toimintaan (liikkeeseen ja/tai ”tunnelmaan”). Sekä *Tornadon* että *Trombin* kieputuksessa ja vauhdissa huvipuistokävijä tuntee olevansa kuin hirmumyrskyn kourissa, eli nimet antavat eräänlaisen etukäteisvinkin laitteiden tuottamista fyysisistä kokemuksista. *TakeOff* (suomennettuna *Ilmaannousu*) sen sijaan nousee ikään kuin ilmaan sen gondolien kohotessa korkeuksiin. Lisäksi laitteen gondolien pyöriminen tuo mieleen helikopterin propellien liikkeen.

Kolmas ja kookkain ryhmä koostuu nimistä, jotka ovat metaforisia sekä suhteessa laitteen ulkonäköön että toimintaan (liikkeeseen ja/tai ”tunnelmaan”). Tällaisia nimiä ovat *Auto Racing*, *Crazy Bus*, *Kantti X Kantti*, *Koskiseikkailu*, *Rekkaralli*, *Taikapyörä*, *Tukkijoki*, *Tyrsky*, *Vauhtimato* ja *Viikinkilaiva*. Tämän

nimiryhmän ison koon vuoksi havainnollistan nimien analyysia tässä yhteydessä vain muutamalla esimerkillä. Kaikkien nimien merkitysanalyysit löytyvät Liitteestä 1.

Tyrsky-nimen on saanut laite, jossa pyörivä vaunu kiittää aallonmuotoisella radalla ja vaihtaa kulkusuuntaansa aina ”ylämäkien” tullessa vastaan radan päissä. Nimi kiteyttää mielestäni oivaltavasti nämä laitteen ulkonäön ja liikehdinnän yhdessä synnyttämät mielikuvat – *tyrsky* kun tarkoittaa yleisnimenä ”rantaa, karia tai muuta estettä vasten vaahdoten murtuvaa aaltoa” (Sanakirja.org 2022a).

Nimi *Crazy Bus* (yksi nimen useista mahdollisista suomennoksista on *Hoopo bussi*) taas kuvastaa paitsi sen tarkoitteena olevan lentävä matto -tyyppisen laitteen bussia mukailevaa ulkomuotoa myös sen liikettä: tämä linja-auto ei liikukaan tavanomaiseen tapaan eteenpäin vaan ampaisee hooposti kohti taivasta.

Huvilaitteessa *Kantti X Kantti* (luetaan ’kantti kertaa kantti’) sen sijaan luodaan illuusiota vanhanaikaisilla autoilla ajamisesta, ja sen nimi on lähtöisin 1940-lukuisista tai sitä vanhemmista kulmikaskorisista autoista aikoinaan käytetystä leikkisästä ilmauksesta (Urbaani Sanakirja 2010). Ilmauksella on viitattu erityisesti T-Fordiin (Paunonen & Jeongdo 2021: 539).

Koskiseikkailu on yksi niistä muutamista laitenimistä, jotka ovat metaforisia laitteen ulkomuodon ohella myös sen ”tunnelmaan” nähden. Laitteessa edetään kohisevaa ja virtaavaa vesireittiä kuin koskessa ikään, ja kuljettava matka on hyvinkin verrattavissa seikkailuun: melko pitkäkestoisen ja liki 500 metrin pituisen reitin varrella on Särkänniemen verkkosivujen mukaan muun muassa sumuinen tunneli ja yllättäviä vesisuihkuja (Särkänniemi 2022a).

4.2.2.2 Metonyymiset nimet

Metonyymisiä laitenimiä Särkänniemestä löytyy seitsemän. Niitä ovat *BOOM*, *High Voltage*, *Hype*, *Red Baron*, *Regatta*, *Tattiralli* ja *Troika*. Käyn nyt läpi osan edellä mainittujen nimien merkitysanalyyseista. Tyhjentävämpi eli kaikki nimet kattava analyysi löytyy Liitteestä 1.

Lasten karusellilaite *Red Baron* on lainannut nimensä kuuluisalta saksalaiselta hävittäjälentäjältä Manfred von Richthofenilta, jota kutsuttiin

lempinimellä Punainen paroni (englanniksi Red Baron, ks. esim. Steinwall 2020). Laitenimen ja sen tarkoitteen välillä on metonyyminen merkityssuhde, sillä karusellissa on lentokoneita mukailevat gondolit ja muutakin lentokoneaiheista teemoitusta. Lentokoneet ja Punainen paroni kuuluvat eittämättä samaan ”aihepiiriin” tai käsitekenttään.

Metonyymisten nimien yhteydet tarkoitteisiinsa ovat lähes poikkeuksetta mutkikkaampia tulkita kuin metaforisten nimien vastaavat kytkökset. Esimerkiksi *Hype*-nimen analyysiin sain ratkaisevat vinkit vasta Särkänniemen edustajalta Kirsi Aarresuolta ja *BOOM*-nimen tapauksessa Särkänniemen verkkosivuilta löytyvästä laite-esittelystä.

Hype valikoitui Aarresuon mukaan tämän vuonna 2017 avatun vuoristoradan nimeksi siksi, että se kuvaa ytimekkäästi laitteen toimintaa, liikerataa, hurjuutta ja ennen kaikkea laitteen erikoisuutta eli ”erittäin voimakasta” lähtökiihdytystä (Aarresuo 2022b). *Kiihdytys* on yksi mahdollinen, joskaan ei tavanomaisin, suomennos englanninkieliselle *hype*-sanalle (Sanakirja.org 2022b). Näin ollen nimeen sisältyvä nimitys liittyy laitteen ominaisuuksiin metonyymisen kytköksen kautta.

Laitenimi *BOOM* on luultavasti kehkeytynyt metonyymisesti tarkoitteensa eli korkean tornilaitteen keskeisestä ominaisuudesta, räjähtävyydestä. *BOOMin* esittelyteksti Särkänniemen kotisivuilla sisältää teemaan sopivia viittauksia ”sinkauttamiseen”, ”räjähtäviin 4 G:n kiihdytysvoimiin” ja ”räjähtävään laukaisuvoimaan” (Särkänniemi 2022b). Englannin sanalla *boom* voidaan tarkoittaa matalaa ja resonoivaa ääntä, joka voi syntyä esimerkiksi räjähdyksestä (Free Dictionary 2022).

4.2.3 Pakatun merkityssuhteen nimet

Pakattuun merkityssuhteeseen perustuvat nimet eivät koostu yhdestä tai useammasta kokonaisesta symbolisesta yksiköstä (kuten yleisnimistä), mutta niiden muodostamista ohjaa silti aina jonkinlainen mielikuvien herättämiseen tähtäävä motivaatio. Tällainen nimi voi pohjautua esimerkiksi useammasta tarkoitteeseen liittyvästä yleisnimestä poimittujen ainesten yhdistämiseen: eri elementtejä toisiinsa kytkemällä nimeen saadaan pakattua useita tarkoitteeseen kytkeytyviä aspekteja. (ks. esim. Sjöblom 2006: 181–182.)

Luokittelen Särkänniemen laitenimistä kaksi, *MotoGee* ja *X:n*, pakattuun merkityssuhteeseen perustuviksi. Näistä kahdesta *MotoGee* on kuin oppikirjaesimerkki pakatun merkityssuhteen nimestä, kun taas *X:n* voi sanoa sijoittuvan pakatun ja katkaistun merkityssuhteen välimaastoon.

Vaikka laitenimelle *MotoGee* ei löydy sellaisenaan mitään samanmuotoista appellatiivista vastinparia, sen kautta saa hyvin tietoa nimen tarkoitteesta. *Moto*-osa tuonee monelle mieleen moottoripyörät, ja tässä vuoristoradassa istutaankin kuin moottoripyörän selässä. *Gee* puolestaan viitanee moottoriurheiluun olennaisesti kuuluviin G-voimiin. Särkänniemen verkkosivuilta löytyvän laitesittelyn mukaan *MotoGee*n kyydissä oltaessa myös oikeasti koetaan G-voimia (Särkänniemi 2022c).

X-nimi on lähellä katkaistua merkityssuhdetta, sillä sen yhteyttä tarkoitteeseensa eli hurjaan heilurilaitteeseen on kovin hankala muodostaa. Särkänniemen Kirsi Aarresuon mukaan nimellä kuitenkin kuvattaneen laitteen liikeradan muotoa: ”sivusta katsottuna laite tekee X-merkin mukaisen kuvion pyöriessään ympäri” (Aarresuo 2022a). Laitteen muotoa ja toimintaa on huvipuiston sosiaalisessa mediassa rinnastettu myös niin ikään X-merkin muotokieltä lähellä olevaan kaksiteräiseen sotakirveeseen tamperelaisen Tappara-joukkueen pelatessa jääkiekon SM-liigakauden 2015–2016 finaalipeleissä (Särkänniemi 2016g). Nimestä on lisäksi saatu paljon irti markkinoinnissa, sillä sitä on voitu ujuttaa hauskoihin mainoslauseisiin, kuten ”Takuuvarma eXtreme-kokemus!”, ”MennääX heti uudestaan?”, ”PidäXä mua kädestä?”, ”KuuleXä kun mä huudan?” ja ”HaluuXä pään pyörälle?” sekä ”UskallaXä tulla mukaan?” ja ”UskallaXä kyytiin?” (Särkänniemi 2022d & 2016a–f). Koska nimessä on mahdollisuuksia näin moneen, voi sen mielestäni katsoa pakattua merkityssuhdetta edustavaksi.

4.3 Laitenimien funktiot

Laitenimien kantamien funktioiden tutkimisessa hyödynnän Paula Sjöblomin (2006) funktionaalis-semanttisesta analyysimallista nousevia informoivuuden, houkuttelevuuden, käytännöllisyyden, integroivuuden ja individualisoivuuden funktioita.

Funktioiden analyysissä poikkean välillä vahvasti yksilöllisiin näkemyksiin perustuvilla alueilla, joten tekemäni havainnot eivät ole aina läheskään yhtä yleispäteviä kuin laitenimien rakenteisiin ja merkityksiin liittyvät huomioni. Pyrin kuitenkin lisäämään analyysiini objektiivisuutta sillä, että keskityn jokaisen nimen mahdollisten funktioiden pyörittelyn sijaan suurpiirteisempään mutta vähemmän spekulatiiviseen funktioryhmiä esiintyvyyden kuvailuun. Tätä kuvausta tuen mahdollisimman ristiriidattomilla aineistoesimerkeillä.

Nyt käsittelen laitenimiin soveltamiani funktioryhmiä yksi kerrallaan omissa alaluvuissaan. Vaikka funktiot voi tällä tavalla erotella, on syytä muistaa se, että yksi nimi voi kantaa kerralla useita funktioita (vrt. Kyytsönen 2015: 38).

4.3.1 Informatiivista funktiota kantavat nimet

Informatiivista funktiota kantavalle laitenimelle keskeistä on sen kuvaavuus: tällainen nimi antaa tietoa tarkoitteestaan esimerkiksi ilmaisemalla laitteen tyyppin tai luonnehtimalla sen ulkonäköä tai toimintoja.

Mielestäni suurin osa Särkänniemen laitenimistä kantaa informatiivista funktiota. Nimet eivät kuitenkaan suinkaan ole samalla tasolla informatiivisuudessaan. Tiivistäen voisi todeta, että mitä mutkikkaampi on nimen ja tarkoitteen välinen merkityssuhde (ks. luku 4.2), sitä epätodennäköisemmin nimi informoi huvipuistokävijää laitteen ominaisuuksista.

Näin ollen informatiivisinta Särkänniemen laitenimistöä ovat esimerkiksi nimet *Keinukaruselli*, *Järvikaruselli*, *Possujuna*, *Kahvikupit* ja *Viikinkilaiva*. Hieman vähemmän läpinäkyviksi tiedonvälityksessään voisi puolestaan nimetä esimerkiksi *Kantti X Kantin*, *Red Baronin* ja *Regatan*, mutta joillekuille nämä nimet voivat tuntua aivan yhtä kuvaavilta kuin aiemmin mainitut *Keinukaruselli* ja *Possujuna* kumppaneineen. Kaikista vähiten, ja monien mukaan ei välttämättä laisinkaan, informaatiota kantavat nimet *Hype* ja *X*.

Oheisten päätelmien jatkoksi on tarpeen vielä korostaa sitä, että informoivuus ei ole aina mitenkään selväpiirteinen funktio vaan sen kokeminen voi riippua paljonkin yksilöstä ja hänen tietopohjastaan. Laitenimi *BOOM* tarjoaa tämän näkemyksen tueksi valaisevan esimerkin: Särkänniemen paljastettua sosiaalisessa mediassa talvella 2019 kesän uutuuslaitteen nimeksi *BOOM* monet huvipuistofanit olivat jo pelkän nimen perusteella vakuuttuneita siitä, että

kyseessä on tornilaite (Huvipuistoblogi 2019). Osa kielenkäyttäjistä siis onnistui linkittämään nimen aivan oikeanlaiseen laitteeseen huolimatta siitä, että *boom*-sanana merkitysyhteys laitteen ominaisuuksiin ei ole aivan yksinkertaisimmasta päästä.

4.3.2 Houkuttelevaa funktiota kantavat nimet

Houkuttelevat laitenimet pyrkivät assosioitumaan myönteisesti ihmisten ajattelussa ja saamaan siten aikaan kiinnostusta huvipuiston laitteita kohtaan. Sekä myönteisyys että houkuttelevuus voivat kuitenkin tarkoittaa yhdelle yhtä ja toiselle toista, ja niitä onkin haasteellista arvioida objektiivisesti.

Linnanmäen huvipuiston laitenimiä tutkiessaan Sini Kyytsönen näki houkuttelevaa funktiota kantaviksi nimet, jotka 1) takaavat jotakin poikkeuksellista, ainoastaan huvipuistossa koettavaa, 2) viihdyttävät ja herättävät uteliaisuutta ja 3) huokuvat satumaailmaa, seikkailua ja taikaa (2015: 40). Nämä näkemykset ovat käypiä myös Särkänniemen laitenimiä analysoitaessa.

Viihdyttävyydellään voivat houkutella esimerkiksi leksikaalisia elementtejä hauskaasti yhdistelevät nimet, kuten *Crazy Bus* (miltäköhän pölhöksi kutsuttu bussi näyttää ja miten se mahtaa liikkua?), *Vauhtimato* (nopeutta ei kovin usein tule liitettyä matoihin) ja *Tattiralli* (miten sienet nivoutuvat yhteen *rallin* indikoiman vauhdikkuuden kanssa?). Monen huvipuistoasiakkaan uteliaisuutta puolestaan ruokkivat informaatioarvoltaan heikommat nimet *X* ja *Hype*, ja nimillään seikkailua, taikaa ja satuja lupailevat ainakin *Koskiseikkailu*, *Taikapyörä*, *Tukkijoki* ja *Viikinkilaiva*.

Lisäksi monissa Särkänniemen laitenimissä on läsnä erikoisen ja vain huvipuistossa koettavan tekemisen enteily. Huvipuistokävijä osanee esimerkiksi nimet *Kahvikupit* ja *Leppäkerttu* havaitessaan arvata, että nämä arkiset asiat ovat huvipuistossa jotain aivan muuta kuin mihin on muuten totuttu – tässä tapauksessa ihmisen kokoisia ”kulkuvälineitä” eikä juoma-astioita ja pieniä hyönteisiä. Myös *Keinukarusellin* kaltaiset hyvin kuvailevat nimet saattavat vedota ihmisiin tietyllä tunnusomaisuudellaan.

4.3.3 Käytännöllistä funktiota kantavat nimet

Käytännöllinen funktio toteutuu laitenimien kohdalla silloin, kun niiden monenlainen käyttö – eli esimerkiksi ääntäminen, kirjoittaminen, taivuttaminen ja muistaminen – on mahdollisimman vaivatonta. Lisäksi nimien täytyisi olla maltillisen pituisia sekä toisistaan hyvin erottuvia.

Särkänniemen laitenimistö on valtaosin helposti käytettävää, mutta siltikin huomattavan useassa nimessä käytännöllisyyden funktion toteutumisen voi asettaa kyseenalaiseksi. Avaan seuraavaksi sellaisia nimien piirteitä, jotka eivät ole käytännöllisyyden näkökulmasta onnistuneita. Näitä piirteitä vasten on puolestaan helppo ajatella, millaisia ovat käytännölliset nimet.

Särkänniemen laitenimien käytännöllisyyttä tarkasteltaessa huomio kiinnittyy hetkessä siihen, että vieraskielistä sana-ainesta sisältävien nimien osuus on tuntuva. Vieraskieliset nimet ovat suomalaisessa huvipuistossa varmasti suurelle osalle käyttäjäkunnasta vähemmän käytännöllisiä kuin suomenkieliset, ja esimerkiksi laitenimien *High Voltage* (/hai vøultɔʝ/) ja *Angry Birds Ride* (/æŋgri bɜ:dz raɪd/) sanominen ääneen voi askarruttaa. Ääntäminen, ja mahdollisesti kirjoittaminenkin, voi mietityttää myös nimissä *Hype* (/haɪp/ vai /hype/?), *X* (äks eli /æks/, äksä eli /æksæ/ vai peräti eks eli /eks/?), *Troika* (/troika/ vai /troikka/?) ja *Kantti X Kantti* ('kertaa' vai joku X:n useista varianteista?).

Edellä mainitun ohella laitenimistön käytännöllisyyteen vaikuttaa heikentävästi se, että muutamat nimet ovat rakenteellisesti samankaltaisia ja saattavat siksi mennä asiakkailta sekaisin (*Trombi*, *Tornado*, *Tyrsky* ja *Troika* sekä karusellit). Lisäksi *Karamelli-karuselli* ja *Angry Birds Ride* sekä *Kantti X Kantti* oikeaoppisesti lausuttuna ('kantti kertaa kantti') ovat huvipuiston muihin laitenimiin verrattuna silmiinpistävän pitkiä.

4.3.4 Integroivaa funktiota kantavat nimet

Laitenimellä voi sanoa olevan tiettyyn ryhmään integroiva funktio silloin, kun sen avulla saadaan tehtyä näkyväksi yhteys esimerkiksi johonkin maantieteelliseen tai kulttuurilliseen alueeseen. Särkänniemen laitenimet integroituvat huomattavalla vieraskielisellä osuudellaan kansainvälisyyteen ja analogian kautta huvipuistoalaan ja -kulttuuriin.

Huvipuistoalaan ja -kulttuuriin integroitumisella analogian kautta viitataan siihen, että monet Särkänniemen laitenimet ja niiden elementit sekä nimien merkityssuhteet ovat leimallisesti juuri huvilaitteille soveltuvia. Esimerkiksi *karuselleja* ja *junia* on varmasti lähes kaikissa huvipuistoissa ympäri maailman, ja merkityssuhteiden osalta ainakin Sini Kyytsösen (2015) tutkimat Linnanmäen laitenimet nojaavat Särkänniemen nimien tavoin paljon epäsuoraan merkityssuhteeseen.

Särkänniemessä on käytössä myös sellaisia integroivia nimiä, joita tulee vastaan aivan samanmuotoisina muissa huvipuistoissa. Tällaisia nimiä ovat ainakin *Keinukaruselli* (Tykkimäki), *Rekkaralli* (Linnanmäki), *Viikinkilaiva* (Linnanmäki) ja *Trombi* (Tykkimäki) sekä kansainvälisessä käytössä olevat *Crazy Bus*, *Troika* ja *Red Baron*, joka tosin löytyy suomalaisesta PowerParkistakin (Tykkimäki 2023, Linnanmäki 2023 & PowerPark 2023).

4.3.5 Individualisoivaa funktiota kantavat nimet

Individualisoivan funktion kantamisessa on kyse tarkoitetta, eli laitenimien tapauksessa huvilaitetta, personifioivasta viestinnästä ja etenkin siitä, miten personifiointi näkyy tarkoitteeseen viittaavassa nimessä. Paula Sjöblom on huomionnut, että henkilönnimet ovat erityisen individualisoivia ja että sen vuoksi ei-inhimillisillekin tarkoitteille on annettu henkilönnimiä mukailevia, individualisoivia nimiä (2006: 239). Tällaisia nimiä ei Särkänniemen laitenimistöstä löydy, ja individualisoiva funktio on muutenkin liki tyystin olematon tässä nimiaineistossa. Myös Linnanmäen nimissä individualisoivuus näkyi vain hyvin vähäisesti (Kyytsönen 2015: 42).

Sjöblomin mukaan nimi toimii individualisoivassa funktiossa silloin, kun sen tavoitteena on ”inhimillistä tarkoitteensa ja antaa sille persoonallisuus, identiteetti” (2006: 240). Tämän kuvauksen valossa ajattelen, että laitenimi *Crazy Bus* voisi olla nähtävissä individualisoivaa funktiota kantavaksi: *crazy*-adjektiivilla linja-autoon nimittäin tuodaan tietynlaista luonnetta ja eloa. Häivähdys individualisoivuutta lienee myös nimessä *Vauhtimato*.

5 PÄÄTÄNTÖ

Tässä tutkielmassa olen selvittänyt, miten Särkänniemen huvipuiston laitenimet rakentuvat, millaisia merkityksiä niillä on ja millaisia funktioita ne kantavat. Samalla olen tullut jatkaneeksi kaupallisten nimien ja edelleen tuotenimien alle luokiteltavissa olevien laitenimien piirteiden tutkimusta, joka on suomalaisessa onomastiikassa ollut jo pitkään yhtä kuin yksi ainokainen pro gradu -tutkielma Linnanmäen laitenimistä (Kyytsönen 2015).

Linnanmäen laitenimistön tutkimuksesta vaikutteita ottaen analysoin tutkimusaineistoni 31 laitenimeä Paula Sjöblomin (2006) funktionaalis-semanttisen mallin mukaisesti. Tämä monenmoisiin nimiin ennenkin sovellettu malli sopii nähdäkseni pääosin hyvin laitenimien tutkimukseen, joten voin suositella sen hyödyntämistä samankaltaisissa tutkimuksissa.

Analyysissani sain selville, että Särkänniemen laitenimien leksikaalisten elementtien perustana on pääasiallisesti suomenkielisiä lekseemejä, jotka ovat enimmäkseen substantiiveja (esimerkiksi *Kahvikupit*, *Leppäkerttu* ja *Majakka*). Kiinnitin huomiota myös vieraskielisen aineksen esiinpistäväään käyttöön (esimerkiksi *Auto Racing*, *BOOM* ja *TakeOff*) ja poikkeavista elementeistä rakentuviin nimiin *X*, *MotoGee* ja *Kantti X Kantti*.

Tutkimistani laitenimistä pääosa (26 kappaletta) muodostuu pelkästään yksilöivistä nimenosista (esimerkiksi *Koskiseikkailu*, *Red Baron*, *Regatta* ja *Tyrsky*). Muutaman nimen yksilöivät nimenosat ovat muodollisesti useampiosaisia mutta "ajatuksen tasolla" yhtenäisiä kokonaisuuksia, ja neljässä nimessä yksilöivän nimenosan jälkeen tulee laitteen lajia ilmaiseva osa (*Järvi/karuselli*, *Karamelli-/karuselli*, *Keinu/karuselli* ja *Possu/juna*). Lisäksi yhtä nimeä (*Angry Birds / Ride*) en kyennyt jakamaan tyydyttävästi samoihin nimenosiin kuin muut Särkänniemen nimet.

Niin nimenosiin jakaessa kuin nimien merkityksien analyysissakin tärkeää on nimien muotoainesten peilaaminen nimien tarkoitteiden eli huvilaitteiden ominaisuuksiin. Merkityksien osalta Särkänniemessä on tarkoitteisiinsa suorasti (esimerkiksi *Järvikaruselli* ja *Keinukaruselli*), epäsuorasti (esimerkiksi *Tukkijoki* ja *Hype*) ja pakatusti (*MotoGee* ja *X*) linkittyviä laitenimiä. Selkeästi eniten (25 kappaletta) on epäsuoraa merkityssuhdetta edustavia laitenimiä, ja tällaisten nimien yhteys huvilaitteeseen on luonteeltaan metaforinen tai metonyyminen.

Kaikkiaan huvilaitteen ja sen nimen välinen kytkös liittyy Särkänniemessä aina joko laitteen ulkonäköön tai sen toimintaan taikka molempiin samanaikaisesti.

Särkänniemen laitenimien funktioiden tarkastelua toteutin funktionaalis-semanttisen analyysimallin soveltamisen myötä käytettävissä olleilla valmiilla informatiivisen, houkuttelevan, käytännöllisen, integroivan ja individualisoivan funktion kategorioilla. Saadakseni funktioanalyysistani mahdollisimman yleispätevää, päätin selvittää funktioiden esiintyvyyttä kohtuullisen suurpiirteisesti ja havainnollistaa näkemyksiäni niin ristiriidattomilla nimiesimerkeillä kuin suinkin oli käytettävissä. Lopulta havaitsin, että kaikki edellä mainitut funktiokategoriat ovat edustettuina Särkänniemen laitenimien joukossa mutta niiden esiintyvyydessä on merkittäviä eroja: esimerkiksi informatiivista funktiota on nähtävissä miltei jokaisessa nimessä mutta individualisoivaa nipin napin yhdessä tai kahdessa nimessä.

Ilmeisin jatkotutkimusaihe on tutkia laitenimistöä jossakin onomastiikan ulkopuolella edelleen olevassa huvipuistossa. Toisaalta Särkänniemikin tarjoaa vielä tutkittavaa. Särkänniemen laitenimiin liittyen on mahdollista toteuttaa esimerkiksi kielenkäyttäjien niminäkömyksiä valaiseva kyselytutkimus. Siinä voisi olla erityisen kiinnostavaa pyrkiä selvittämään perustelujen kera, mitkä Särkänniemen laitenimet ovat vastaajien suosikkeja ja mitkä puolestaan heitä vähemmän miellyttäviä. Lisäksi koska rajasin tästä tutkimuksesta pois huvipuistosta purettujen laitteiden nimet ja muutamien nyt käytössä olevien laitteiden aikaisemmat nimet, voisi Särkänniemen nimihistoriaan jatkossa pureutua. Myös laitteiden nimivaihdoksiin suhtautuminen voisi olla hedelmällistä tarkasteltavaa.

Tämä tutkimusprojekti, ja etenkin laitenimien merkityksiin uppoutuminen, on paitsi tarjonnut minulle lukuisia ahaa-elämyksiä ja muita oivalluksia myös avannut joitakin kerrassaan yllättäviä yhteyksiä laitteen ja sen nimen välillä. Toivottavasti olen tämän tutkielman kautta voinut mahdollistaa samankaltaiset kokemukset jollekulle toiselle aiheesta kiinnostuneelle. Aivan yhtä varmasti kuin laitteet ovat huvipuistojen kirkkaimpia tähtiä, ovat laitenimet olennainen osa niiden säihkettä.

LÄHTEET

AARRESUO, KIRSI 2022a: Särkänniemen huvilaitteiden operatiivisen päällikön sähköpostiviesti 14.2.2022.

——— 2022b: Särkänniemen huvilaitteiden operatiivisen päällikön sähköpostiviesti 4.3.2022.

AINIALA, TERHI 2013: Softista Lintsillä. – *Kotus-blogi*.
https://www.kotus.fi/nyt/kotus-blogi/blogiarkisto/terhi_ainiala/softista_lintsilla.10154.blog (8.12.2022).

AINIALA, TERHI – SAARELMA, MINNA – SJÖBLOM, PAULA 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Tietolipas 221. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

ESKELINEN, MARIA 2009: *Särkänniemi – 40 yhä haus Kempaa vuotta*. Tampereen Särkänniemi Oy:n yrityshistoriikki. Tampere: Tampereen Särkänniemi Oy.

FREE DICTIONARY 2022: Sana *boom*. – Määritelmä.
<https://www.thefreedictionary.com/boom> (27.12.2022).

HUVIPUISTOBLOGI 2019: BOOM: Särkänniemi paljasti kauden 2019 uutuuslaitteen nimen. – Blogikirjoitus. <https://www.huvipuistoblogi.fi/2019/02/boom-sarkanniemi-paljasti-kauden-2019> (30.12.2022).

KYYTSÖNEN, SINI 2015: *Karuselli, Kieputin ja Vekkula. Tutkimus Linnanmäen laitenimistä*. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201503252022>.

LINNANMÄKI 2023: Laitteet. – Osio Linnanmäen huvipuiston kotisivuilla.
<https://www.linnanmaki.fi/fi/laitteet> (1.1.2023).

PAUNONEN, HEIKKI – JEONGDO, KIM 2021: *Nyt mä bonjaan. Suomi–stadi-sanakirja*. Helsinki: BoD – Books on Demand.

POWERPARK 2023: Red Baron. – Osio PowerPark-huvipuiston kotisivuilla.
<https://www.powerpark.fi/huvilaitteet/red-baron> (1.1.2023).

SANAKIRJA.ORG 2022a: Sana *tyrsky* englanniksi. – Määritelmä.
<https://www.sanakirja.org/search.php?q=tyrsky&l=17&l2=3> (26.12.2022).

—— 2022b: Sana *hype* suomeksi. – Käännös.
<https://www.sanakirja.org/search.php?q=hype&l=3&l2=17> (27.12.2022).

SÄRKÄNNIEMI 2023a: Särkänniemi yrityksenä. – Osio Särkänniemen huvipuiston kotisivuilla. <https://www.sarkanniemi.fi/sarkanniemi-yrityksena> (3.1.2023).

—— 2023b: Planetaario on suljettu. – Osio Särkänniemen huvipuiston kotisivuilla. <https://www.sarkanniemi.fi/fi/nasinneula/planetaario> (3.1.2023).

—— 2022a: Koskiseikkailu. – Osio Särkänniemen huvipuiston kotisivuilla.
<https://www.sarkanniemi.fi/fi/huvilaitteet/koskiseikkailu> (27.12.2022).

—— 2022b: BOOM. – Osio Särkänniemen huvipuiston kotisivuilla.
<https://www.sarkanniemi.fi/fi/huvilaitteet/boom> (27.12.2022).

—— 2022c: MotoGee. – Osio Särkänniemen huvipuiston kotisivuilla.
<https://www.sarkanniemi.fi/fi/huvilaitteet/MotoGee> (27.12.2022).

—— 2022d: X. – Osio Särkänniemen huvipuiston kotisivuilla.
<https://www.sarkanniemi.fi/fi/huvilaitteet/x> (29.12.2022).

—— 2016a: HaluuXä pään pyörälle? – Julkaisu Särkänniemen huvipuiston Instagram-tilillä. <https://www.instagram.com/p/BB9ldBFH6kF> (29.12.2022).

—— 2016b: UskallaXä tulla mukaan? – Julkaisu Särkänniemen huvipuiston Instagram-tilillä. <https://www.instagram.com/p/BCP2ZcmH6q4> (29.12.2022).

—— 2016c: KuuleXä kun mä huudan? – Julkaisu Särkänniemen huvipuiston Instagram-tilillä. https://www.instagram.com/p/BCh8k1Dn6s_ (29.12.2022).

—— 2016d: PidäXä mua kädestä? – Julkaisu Särkänniemen huvipuiston Instagram-tilillä. <https://www.instagram.com/p/BC0FhsAn6h2> (29.12.2022).

—— 2016e: MennäXä heti uudestaan? – Julkaisu Särkänniemen huvipuiston Instagram-tilillä. <https://www.instagram.com/p/BDGFvT4n6s-> (29.12.2022).

—— 2016f: Särkänniemen kesän 2016 hurja uutuuslaite: X. – Video Särkänniemen huvipuiston YouTube-tilillä. <https://www.youtube.be/pbmoeFlz6T8> (29.12.2022).

—— 2016g: X ja Tappara: kuin kaksi marjaa! – Julkaisu Särkänniemen huvipuiston Instagram-tilillä. <https://www.instagram.com/p/BEqPyzkH6oY> (29.12.2022).

SJÖBLOM, PAULA 2006: *Toiminimen toimenkuva. Suomalaisen yritysnimistön rakenne ja funktiot*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

STEINWALL, ÅKE 2020: Pikaopas: Länsirintaman hävittäjä-ässä. – *HISTORIA*. <https://www.historianet.fi/sota/suuret-sotapaallikot/pikaopas-lansirintaman-havittaja-assa> (2.3.2022).

TYKKIMÄKI 2023: Huvipuistolaitteet ja turvarajat. – Osio Tykkimäen huvipuiston kotisivuilla. <https://www.tykkimaki.fi/huvipuisto/huvipuistolaitteet-ja-turvarajat> (1.1.2023).

URBAANI SANAKIRJA 2010: Ilmaus *kantti kerta kanta*. – Määritelmä. <https://www.urbaanisanakirja.com/word/kantti-kertaa-kantti> (26.12.2022).

VEDENPÄÄ, VILLE 2015: Tampereen Särkänniemen delfinaario lopetetaan. – *Yle Uutiset*. <https://yle.fi/a/3-8410257> (4.1.2023).

WACKLIN, MATTI 1999: *Halkovuorten takaa huvittelukeskukseksi*. Tampereen Särkänniemi Oy:n yrityshistoriikki. Tampere: Tampereen Särkänniemi Oy.

LIITTEET

Liite 1(2) – Särkänniemen laitenimien merkitysanalyysit

Suorassa merkityssuhteessa tarkoitteeseen olevat Särkänniemen laitenimet (4)

LAITENIMI	ANALYYSI
<i>Järvikaruselli</i>	Nimi kertoo selkeästi, että laitteen tyyppi on karuselli. Laitteen lajia ilmaisevan osan edellä oleva (epäsuora) yksilöivä nimenosa <i>Järvi</i> viittaa karusellin sijaintiin hyvin lähellä Näsijärveä.
<i>Karamelli-karuselli</i>	Nimen loppuosa kuvastaa sitä, että laite on karuselli. <i>Karamelli</i> -nimenosa puolestaan juontanee juurensa laitteen pastellisesta ja ”herkullisesta” värityksestä sekä siitä, että laite on sijainnut huvipuistossa aina herkkukioskien lähellä.
<i>Keinukaruselli</i>	Nimestä käy todella suorasti ilmi se, että laite on karuselli, jossa on keinuja.
<i>Possujuna</i>	Nimenosa <i>juna</i> ilmaisee, että kyseessä on junalaite. Yksilöivä nimenosa <i>Possu</i> on epäsuora ja kuvailee laitteen porsaita muistuttavia gondoleja.

Epäsuorassa merkityssuhteessa tarkoitteeseen olevat Särkänniemen laitenimet (25 – metaforisia 18 ja metonymisia 7)

LAITENIMI	ANALYYSI
<i>Angry Birds Ride</i>	<p>Tämä <i>Angry Birds</i> -laitteeseen viittaava nimi on vähän merkillinen tapaus. <i>Angry Birds</i> -osa laitenimestä tosin kuvaa laitteen gondoleita tavalla, joka on osoittautunut laitenimistön kohdalla melko yleiseksi keinoksi – eli metaforisesti. Tämän lasten karusellilaitteen gondolit mukailevat <i>Angry Birds</i> -maailmasta tutun Red-linnun ulkonäköä.</p> <p>Nimen erikoisuudet liittyvät siis <i>Ride</i>-osaan. Se ei ole laitteeseen metaforisessa suhteessa, eikä se kuvaa laitteen lajia (vrt. hypoteettinen laitenimi <i>Angry Birds Carousel</i>). Metonymisyyttä <i>Ridessa</i> voisi mahdollisesti nähdä siinä mielessä, että <i>ride</i> eli <i>laite</i> on ikään kuin abstrakti yläkäsite, joka on asetettu konkreettisen alakäsitteen (<i>carousel</i> eli <i>karuselli</i>) ”paikalle”.</p> <p>Kuitenkin koska <i>Ride</i>-osa tuntuu nimikokonaisuudessa turhalta lisältä, koen perustellummaksi nähdä nimen metaforisena kuin metonymisena.</p>
<i>Auto Racing</i>	Nimen voi nähdä muodostuneen metaforan kautta: laitteessa ikään kuin ajetaan autoilla (= autoja muistuttavilla gondoleilla, joita vieläpä liikutetaan itse), ja kisaamiseen viittaava <i>Racing</i> kuvaa mahdollista liikkumistapaa laitteessa.

<p><i>BOOM</i></p>	<p>Englanninkielinen sana <i>boom</i> on osa tämän tornilaitteen toimintaan liittyvää käsittekenttää, sillä se tarkoittaa matalaa ja resonoivaa ääntä, joka voi syntyä esimerkiksi räjähdyksestä (verkkosanakirjan määritelmä). Nimi kuvaa siis laitteen keskeistä ominaisuutta eli räjähtävyyttä.</p> <p>Metonyymisen merkityssuhteen ymmärtämisessä itseäni auttoi lopulta huomattavasti laitteen esittelyteksti Särkänniemen verkkosivuilla (<u>alleiviivaukset</u> OE):</p> <p>”Särkänniemen huvipuiston horisonttia hallitseva tornilaitte <i>BOOM</i> kurottaa 68 metriin ja <u>sinkauttaa</u> huvittelijat ylös taivaisiin ja jälleen vauhdilla alas – tornin pyöriessä samalla ympäri. Tornin liikerata ja <u>räjähtävät</u> 4 G:n kiihdytysvoimat tarjoavat täysin uudenlaisia huvittelu-elämyksiä kuvankauniin Näsijärven äärellä. – – Laitteajo on hurja: varmistathan, että lapsesi ei pelkää <u>räjähtävää laukaisuvoimaa</u> ja korkeita paikkoja.”</p>
<p><i>Crazy Bus</i></p>	<p>Laitte mukaillee linja-autoa, joten nimi on metaforinen suhteessa laitteen ulkomuotoon. Lisäksi <i>Crazy</i> voi nähdä olevan metaforinen suhteessa laitteen liikkeeseen: tämä bussi ei etene tavanomaiseen tyyliin vaan hooposti kohti taivasta kohoten.</p>
<p><i>High Voltage</i></p>	<p>Laitteen nimi on suomeksi käännettynä <i>Suurjännite</i> tai <i>Korkeajännite</i>, ja tulkitseen, että tällä nimellä on yhteys laitteen liikerataan.</p> <p><i>High Voltage</i> pyörii siksak-kuvion tapaan lukuisiin suuntiin: ylös, alas, sivuille ja pysty akselinsa ympäri – aivan kuin sähköpurkaus konsanaan.</p> <p><i>Korkeajännite</i> kuuluu samaan merkityskenttään sähköpurkauksen (jota laitteen liikkeellä ilmennetään) kanssa, joten näen nimen metonyymisena. Nimen luomaa mielikuvaa vahvistaa laitteen salamakuviointi. Salama on taivaalla tapahtuva sähköpurkaus.</p>
<p><i>Hype</i></p>	<p>Tämän laitenimen yhteys tarkoitteeseensa osoittautui sen verran monimutkaiseksi, että en olisi saanut nimestä kiinni ilman Särkänniemen Kirsi Aarresuon apua.</p> <p>Aarresuon mukaan <i>Hype</i> valittiin tämän vuoristoradan nimeksi siksi, että se kuvaa ytimekkäästi laitteen toimintaa, liikerataa ja hurjuutta sekä erityisesti laitteen erikoisuutta eli erittäin voimakasta lähtökiihdytystä.</p> <p>Englannin kielen <i>hype</i>-sanan yksi, joskin vähän käytetty, merkitys on <i>kiihdytys</i> (verkkosanakirjan määritelmä), joten tämän nimen voi nähdä liittyvän laitteen ominaisuuksiin metonyymisesti.</p>

<i>Kahvikupit</i>	Nimi viittaa metaforisesti tämän karusellilaitteen gondoleihin, jotka ovat kuin kahvikuppeja.
<i>Kantti X Kantti</i>	Tämä nimi liittyy laitteen vanhoja ja kulmikaskorisia autoja muistuttaviin gondoleihin – <i>Kantti kertaa kantti</i> on vanha ilmaus 1940-lukuisille tai sitä vanhemmille autoille (verkkosanakirjan määritelmä). Tätä ilmausta on käytetty erityisesti T-Fordista (Paunonen & Jeongdo 2021: 539). Käytännössä nimi <i>Kantti X Kantti</i> tarkoittaa samaa kuin mitä esimerkiksi <i>Vanhat autot</i> laitteen nimenä tarkoittaisi. Nimen suhde tarkoitteeseen on metaforinen etenkin laitteen ulkonäön puolesta, sillä gondolit siis näyttävät Kantti kertaa kanteilta (eli vanhoilta autoilta). Koska laitteen idea on luoda illuusio autolla ajamisesta, näen nimessä metaforisuutta myös suhteessa laitteen toimintaan.
<i>Koskiseikkailu</i>	<i>Koskiseikkailu</i> on metaforinen nimi, sillä laitteessa edetään kohisevaa ja virtaavaa vesireittiä kuin koskessa ikään. Nimen <i>seikkailu</i> -osa kuvaa mielestäni oikein osuvasti laitteen ”tunnelmaa”. Laite on verrattavissa seikkailuun, sillä sen suhteellisen pitkäkestoisen ja lähes 500 metrin pituisen reitin varrella on Särkänniemen verkkosivujen mukaan muun muassa sumuinen tunneli ja yllättäviä vesisuihkuja.
<i>Leppäkerttu</i>	Tämän junalaitteen nimi on peräisin sen leppäkerttuja muistuttavista gondoleista, ja nimen ja tarkoitteen välillä on näin ollen metaforinen suhde. Mielenkiintoinen yksityiskohta tässä laitenimessä on se, että nimi on yksikkömuodossa toisin kuin esimerkiksi <i>Kahvikupit</i> . Yksikkömuodon valitsemiseen on saattanut vaikuttaa toimintaperiaatteeltaan samankaltainen laite, <i>Possujuna</i> , jonka nimessä on tosin näkyvissä myös laitteen lajin ilmaiseva osa (<i>juna</i>).
<i>Majakka</i>	Laite on prototyypin majakan ulkomuotoa selkeästi mukaileva vapaapudotustorni. Laite ja sen nimi yhdistyvät siis metaforisesti .
<i>Pikku Hinaaja</i>	Laitenimi on metaforinen , sillä sen kuvaama laite muistuttaa hinaajaa eli hinauslaivaa ulkoisesti. Nimen <i>Pikku</i> -elementti voi kertoa esimerkiksi laitteen pienirunkoisuudesta tai laitteen sopivuudesta lapsille.
<i>Red Baron</i>	Tämä laitenimi pohjautuu saksalaisen hävittäjälentäjän Manfred von Richthofenin lempinimeen eli Punaiseen paroniin (englanniksi Red Baron, ks. esim. Steinwall 2020). Koska nimen tarkoite eli huvilaite on lentokoneteemainen, on nimen ja tarkoitteen välillä metonymiaan perustuva merkityssuhde. Lentokoneet ja Punainen paroni kuuluvat siis samaan käsitteentään.

	Nimeä <i>Red Baron</i> käytetään myös kansainvälisesti juuri tämän tyyppisestä laitteesta, joten nimeä ei liene keksitty Särkänniemen päässä.
<i>Regatta</i>	Yleisnimenä <i>regatta</i> tarkoittaa veneiden – yleensä purje- tai soutuveneiden – nopeuskilpailua. Tämän karusellilaitteen nimenä <i>Regatta</i> voidaan nähdä metonyymisena , sillä laitteen gondolit näyttävät pieniltä purjeveneiltä ja purjeveneet kuuluvat ilmeisen olennaisesti regattaan. Laitteessa on lisäksi paljon vedensinistä väriä, ja sen keskellä on delfiini-, palmu- ja hiekkarantateemoitusta.
<i>Rekkaralli</i>	Nimi on metaforinen , sillä laitteessa yksinkertaisesti mukaillaan rekoilla rallin ajamista. <i>Rekka</i> viittaa rekkoja muistuttaviin gondoleihin (joskin laitteessa on mukana myös esimerkiksi matalampia autoja) ja <i>ralli</i> laitteen tunnelmaan ja liikkeeseen: laitteessa ikään kuin kisataan rekka-autoilla.
<i>Taikapyörä</i>	<i>Taikapyörän</i> voi nähdä perustuvan metaforaan , vaikka sen kytkös tarkoitteeseen ei olekaan aivan yksinkertaisimmasta päästä. Metaforinen linkki laitteen ja nimen välillä muodostuu siitä, että laitteen gondoleissa voi polkea kuin (polku)pyörillä ja siitä, että laitteen ”tunnelma” ilmalentoiheen ja ulkomuoto linnantorneineen henkivät taika- ja satumaailmaa. Tässä nimessä on kiinnostavaa se, että se ei ole <i>Taikapyörät</i> eli monikkomuotoinen. <i>Magic Bikes</i> on paitsi laitevalmistaja Zamperlan tälle laitteelle antama nimi myös Särkänniemen englanninkielisillä verkkosivuilla käytetty nimi.
<i>TakeOff</i>	Tämä englanninkielinen nimi viittaa joko ilmaan nousemiseen tai lentoon lähtemiseen. Nähdäkseni nimen voi sanoa kuvaavan metaforisesti laitteen liikettä, sillä <i>TakeOffin</i> gondolit ikään kuin nousevat ilmaan kohotessaan korkeuksiin. Lisäksi ne pyörivät kuin helikopterin propellit. Hauskana lisätietona kerrottakoon, että Särkänniemen Kirsi Aarresuon mukaan tämä laite on tullut huvipuistoon jo valmiiksi nimettynä Ruotsista, joten nimeä ei ole ideoitu Tampereella.
<i>Tattiralli</i>	<i>Tattiralli</i> on yksi Särkänniemen mielenkiintoisimmista laitenimistä. Nimessä nostetaan valokeilaan yksi sienten muotoryhmä, <i>tatit</i> , vaikka sieniin viittaavat osat eivät ole laitteessa niin keskeisessä roolissa: esimerkiksi sen gondolit eivät ole sienten kaltaisia, vaan nimeen liittyvät vain laitteen keskellä olevat sieni-elementit (vrt. esimerkiksi <i>Majakka</i> , jossa koko pitkulainen laite muistuttaa selvästi majakkaa). Lisäksi silmiinpistävää on se, että laitteen sieni-elementit eivät muistuta tatteja vaan punaisia kärpässieniä. Ne ovat kuitenkin Särkänniemen edustajan Kirsi Aarresuon mukaan olleet

	<p>aikaisemmin tatin värisiä, ja nykyasuunsa karpässieniksi elementit maalattiin (jostain syystä) ison maalausremontin yhteydessä. Joka tapauksessa <i>tatti</i> ja <i>karpässieni</i> kuuluvat samaan sieni-aihepiiriin, joten nimessä on mahdollista nähdä metonymista vivahdetta.</p> <p>Nimen <i>ralli</i>-osan voi sanoa kuvaavan laitteen liikettä ja "tunnelmaa". <i>Tattirallin</i> liikkeessä on vauhtia ja kumpuilevuutta, ja <i>ralli</i> on hauska kiteytys tällaisesta matkanteosta (tai kiivaasta sienestyksestä). Koska tässä laitteessa ei kuitenkaan luoda ajamisen illuusiota (toisin kuin <i>Rekkarallissa</i>), näen myös <i>rallin</i> tuovan nimeen enemmänkin metonymisyyttä kuin metaforisuutta suhteessa tarkoitteeseen.</p>
<i>Tornado</i>	<p>Metaforan kautta tämä nimi vinkkaa, että laite on kuin tornado – sen kyydissä tuntee kieputusta ja vauhtia kuin myrskyn silmässä konsanaan.</p> <p>Särkänniemen historiikin mukaan tämän supervuoristoradan nimeämiseksi järjestettiin aikanaan Särkänniemen, Radio 957:n ja kaupunkilehti Tamperelaisen yhteinen nimikilpailu, johon kertyi lopulta yli 400 ehdotusta ja jonka voitti nimi <i>Spirello</i>. Jostakin syystä nimeksi annettiin kuitenkin <i>Tornado</i> (Eskelinen 2009: 45). Oma veikkaukseni nimivalintaan liittyen on se, että Särkänniemessä <i>Tornadon</i> avaamisen aikaan sijainnut <i>Hurricane</i>-laite on saattanut innostaa <i>Tornado</i>-nimen äärelle.</p>
<i>Troika</i>	<p>Laitenimi <i>Troika</i> (<i>Троїка</i>) on venäjänkielinen, ja pohdin pitkään, luokittelisinko nimen jo siinä käytetyn kielen perusteella pakattuun merkityssuhteeseen perustuvaksi. Verrattuna suomen- ja englanninkielisiin nimiin, venäjänkielisellä nimellä on paljon pienemmät todennäköisyydet "avautua" tyyppilliselle suomalaiselle huvipuistokävijälle, vaikka sen muodon onkin mahdollista herättää joitakin tarkoitteeseen liittyviä mielikuvia.</p> <p>Lopulta päädyin luokittelemaan nimen epäsuoraa, ja vielä tarkemmin ilmaistuna metonymista, merkityssuhdetta edustavaksi. Tätä päätöstä voi perustella sillä, että nimelle löytyy kuin löytyykin appellatiivinen vastine, eli se on muodostettu valmiin symbolisen yksikön pohjalta (ja pakatut nimet eivät ole).</p> <p><i>Troika</i>-lekseemin merkitykset (<i>kolmikko</i> ja <i>kolmonen</i> sekä <i>kolmivaljakko</i> eli <i>troikka</i>) ovat metonymisessa yhteydessä laitteen ulkomuotoon: <i>Troika</i>-laite koostuu kolmesta varresta, joiden päissä on pyöreät "muodostelmat" gondoleineen.</p> <p>Nimessä käytetty <i>tr</i>-äänneyhdistelmä, joka ilmenee useiden eri kielten <i>kolmea</i> tarkoittavissa sanoissa (muun muassa <i>tres</i>,</p>

	<p><i>tre, tri</i> ja <i>trei</i> sekä läheltä liippaava <i>three</i>), voi ohjata monia asiakkaita oikeanlaisten mielikuvien äärelle ilman venäjän kielen tuntemusta.</p>
<i>Trombi</i>	<p><i>Trombi</i>-vuoristoradan kyydissä makuuasennossa pyörivä asiakas on todellakin kuin rajun hirmumyrskyn kourissa, sillä laitteessa kieputaan moniin suuntiin ja kyyti on omankin kokemukseni mukaan hyvin ”repivää”. Nimi toimii siis metaforisesti suhteessa laitteen toimintaan.</p>
<i>Tukkijoki</i>	<p>Nimi kuvaa tarkoitetaan metaforisesti, sillä laitteessa tukit (= tukkeja muistuttavat venegondolit) kulkevat aivan kuin joella (= veden täyttämällä radalla). Lisäksi laitteen reitin varrella tulee vastaan jyrkkiä laskuja samaan tapaan kuin aidossa vanhan tyylin puutavarankuljetuksessa.</p> <p>Särkänniemen historiikin mukaan tämä vuonna 1982 avattu vesivuoristorata sai nimensä Särkänniemen ja kaupunkilehti Tamperelaisen järjestämän nimikilpailun kautta (Eskelinen 2009: 24).</p>
<i>Tyrsky</i>	<p>Nimi linkittää laitteen metaforisesti <i>tyrskyyn</i> eli ”rantaa, karia tai muuta estettä vasten vaahdoten murtuvaan aaltoon” (verkkosanakirjan määritelmä).</p> <p>Tämä laite liikkuu vauhdikkaasti edestakaisin aaltoa muodoltaan muistuttavalla radalla ja vaihtaa kulkusuuntaansa aina radan päissä vastaan tulevissa ”ylämaissa” (= esteitä, joita vasten aalto murtuu).</p> <p>Mielikuvia vahvistavat laitteen sijainti Särkänniemen kärjessä hyvin lähellä järveä sekä laitteen sisältämä delfiini-teemoitus ja sininen väritys.</p>
<i>Vauhtimato</i>	<p>Nimi kuvailee metaforisesti tarkoitteen ulkonäköä ja toimintaa: <i>mato</i> viittaa tämän vuoristoradan matoa mukailevaan junaan ja <i>Vauhti</i> puolestaan laitteen toimintaan ja ”tunnelmaan” eli vauhdikkaaseen menoon.</p>
<i>Viikinkilaiva</i>	<p>Laitenimi on metaforinen, sillä sen kuvaama heilurilaitte mukailee ulkonäöltään viikinkien käyttämiä puulaivoja ja keinu kuin rajussa aallokossa ikään.</p> <p>Lisätietona mainittakoon, että sama laite tunnettiin aiemmin nimellä <i>Viking</i>. Kyseinen nimi on metonyyminen, koska se luo laivanmuotoisesta ja laivan liikkumista mukailevasta laitteesta mielikuvia kytkemällä siihen läheisesti liittyvän asian eli viikingit. Laitteessa on edelleenkin näkyvissä logonomaaisesti teksti <i>Wiking</i> (jostakin syystä w:llä kirjoitettuna).</p>

Pakatussa merkityssuhteessa tarkoitteeseen olevat Särkänniemen laitenimet (2)

LAITENIMI	ANALYYSI
MotoGee	<p>MotoGeelle ei löydy appellatiivista vastinetta, mutta siihen on silti selvästi pakkautunut moottoripyöriin (<i>moto</i> tarkoittaa <i>moottoripyörää</i> esimerkiksi espanjan, ranskan ja italian kielissä) ja G-voimiin liittyviä merkityksiä (<i>Gee</i>).</p> <p>Koska tämän vuoristoradan istumapaikat muistuttavat moottoripyöriä ja sen kyydissä koetaan G-voimia, tarjoaa nimi lopulta melko paljonkin tietoa tarkoitteestaan.</p>
X	<p>Särkänniemessä työskentelevän Kirsi Aarresuon mukaan X kuvastanee sen tarkoitteen eli hurjan heilurilaitteen liikerataa, sillä laite tekee ikään kuin X-merkin mukaisen kuvion pyöriessään ympäri. Sen lisäksi X-nimeä on hyödynnetty paljon markkinoinnissa, kuten mainoslauseissa ”HaluuXä pään pyörälle?” ja ”UskallaXä kyytiin?”.</p> <p>Vaikka olen luokitellut tämän nimen pakattua merkityssuhdetta edustavaksi, on siinä kuitenkin myös katkaistun merkityssuhteen nimen piirteitä: esimerkiksi nimen ja tarkoitteen välisen liikeratayhteyden ymmärtäminen lienee tavanomaiselle huvipuistokävijälle aikamoisen aivotyön takana.</p>

Liite 2(2) – Kuvat Särkänniemen huvilaitteista

Angry Birds Ride (Huvipuisto.Net, Pia Lindström)

Auto Racing ([Särkänniemi](#))

BOOM ([Huvipuistoblogi](#), Oskari Kiiski)

Crazy Bus ([Särkänniemi](#))

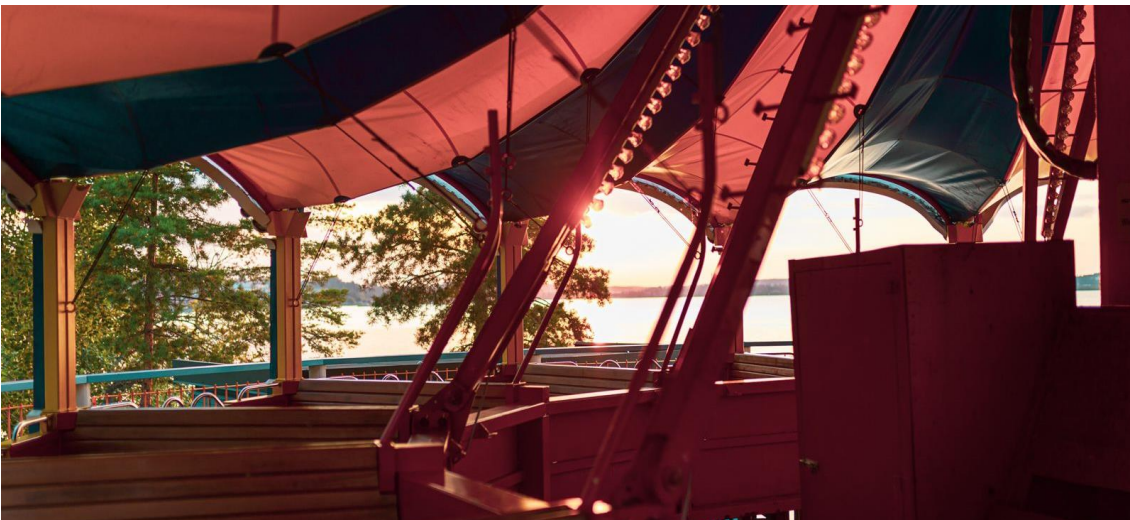
High Voltage ([Huvipuistoblogi](#), Oskari Kiiski)

Hype ([Huvipuistoblogi](#), Oskari Kiiski)

Kahvikupit ([Särkänniemi](#))

Järvikaruselli ([Särkänniemi](#))

Kantti X Kantti (Huvipuisto.Net, Lauri Vartiainen)

Koskiseikkailu (Huvipuistoblogi, Oskari Kiiski)

Karamelli-karuselli (Huvipuisto.Net, Lauri Vartiainen)

Keinukaruselli (Huvipuistoblogi, Oskari Kiiski)

Leppäkerttu ([Huvipuisto.Net](#), Lauri Vartiainen)

Pikku Hinaaja ([Huvipuisto.Net](#), Lauri Vartiainen)

Majakka ([Wikimedia Commons](#), Tiia Monto)

Possujuna ([Särkänniemi](#))

MotoGee ([Wikimedia Commons](#), Tiia Monto)

Regatta (Särkänniemi)

Red Baron (Colour Outside the Lines -blogi, Susanna Riitakangas)

Rekkaralli (Colour Outside the Lines -blogi, Susanna Riitakangas)

Taikapyörä (Särkänniemi)

Tornado (Wikimedia Commons, Tiiä Monto)

TakeOff (Wikimedia Commons, Tiiä Monto)

Troika ([Huvipuistoblogi](#), Oskari Kiiski)

Tattiralli ([Särkänniemi](#))

Trombi ([Huvipuistoblogi](#), Oskari Kiiski)

Vauhtimato ([Särkänniemi](#))

Tukkijoki ([Wikimedia Commons](#), [Tiia Monto](#))

Tyrsky ([Huvipuistoblogi](#), [Oskari Kiiski](#))

Viikinkilaiva ([Huvipuistoblogi](#), [Oskari Kiiski](#))

X (Särkänniemi)

X:n liikerata (Särkänniemi)